ШОАТТА, 10 июнь, 1967 шу. № 68 (4393). Мах 2 кеп.

Масса а мехкашкара пролетареш, вӀашагӀкхета!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГӀалгӀай обкома Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Советан Министрийн Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

ЛАКХЪЕ ЭФФЕКТИВНОСТЬ

А. ЖДАНОВ,
СССР мехкдаьтта доахача промышленноста министра заместитель

Укх пятилетках сихача темпашца дегӀаух мехкара мехкдаьтта доаха промышленность. 1970 шера доаккха мехкдаьтта КПСС XXIII-ча съезда Директивашка хьежжа 350 миллион тоннага дӀакхоачаргда. Цо йиш хуьлийтаргья доагора баланса структура тоаяра а мехкдаьтта продуктащцен мехкдаьтта-химически белалцен халкъа боахам бизза Ӏалашбара а чотах тоъал йоккха экономически эффект яккха.

Цхьабакъда, духхьал дӀааргда вай, производства эффективность мехкдаьтта доахача промышленносте лакхъяр духьа лоаттабу къовсам укх пхе шера дукха халонаш дӀаяхарца бувзабенна хургхилар. Уралеи Поволжьяи мехкдаьтта доахача керттерча централшка мехкдаьтта даха йолаераш дӀадахача шерашка хиннарел кӀезигагӀа эффект йола майдаш я, хӀаьта из бахьан долаш цу райошашка технико-экономически хьокхамаш кӀезигдукха лох ца луш а дусаргдац.

Правительства Ӏалальмате чӀоагӀа уйла тӀайохийт мехкдаьтта доаха промышленность айяра, цу гӀулакха эшаш мел йола средстваш хьахеп. Дукха капиталовложенеш хьежаю СибарегӀени Казахстанеи аренашка мехкдаьтта доахаргдола керда централш хьаярга дӀаяхийта. Цхьабакъда, дӀаяхийта средстваш дикагӀа юхаметтаоттаеш хилар пхи шу даьнначул тӀехьагӀа холуш хургда укхаза.

Цу тайппара, чоалханерча хьалашка производства эффективность дӀахо лакхъяро дӀадех мехкдаьттахой — болхлой, геологий, инженерий, техникий, Ӏилмахой ерригача коллективо тӀагӀертта, бокъонца творчески къахьегилга.

Мехкдаьтта промышленность дегӀакхувла нийсагӀа дола наькъаш кийчдеча, Ӏалама ресурсаех пайда эцара эффективнегӀа йола методаш хоржача керттера моттиг кхоач объединеней предприятей экономически службашкеи Ӏилма-тохкама институтий экономически лабораторешкеи.

Тха министерства экономически службашта хьалхашка латтараш Ӏалальмате боккхача лоархӀамера декхар да — мехкдаьтта доаха ерригa промышленность 1967—1968 шерашка кӀезиг-кӀезига йоаккхаш планированеи экономически стимулированеи кердача система тӀа йоаккхилга Ӏалашдар. Из цхьа моллагӀа дола гӀулакх дац. ЧӀоагӀа хьожаш, Ӏилман ларда тӀа чакхлакка деза из.

Цунца дувзаденна 30-ча мае денз 3-ча июне кхаччалца Грозне хиннача министерства экономически службай болхлой-Ерригсоюзни совещане бокъонца хьежар мехкдаьтта доахача промышленноста дуккхача предприятешка боахама реформа чакхъяккхара а хӀаьта иштта дерригa доакъош планированеи экономически стимулированеи кердача система тӀа дахара а дешашка. Массе оагӀорахьара йийцар «Старогрознефта», «Малгобекнефта», «Альметьевнефта» (Татария), «Таймазанефта» (Башкирия) мехкдаьтта промыслови управленеша Ӏоаяь, кердача хьалашка баьча балха опыт.

Бахаро хьахьокх, экономически реформа чакхйоаккхилга боахама расчет дӀахо дегӀакхувларца, планировании финансировании эргайоахаш тоаярца, прогрессивнегӀа йола техникеи технологии юкъекхувларца дувзаденна хилар. Производственни фондех мах телари стимулироване фондаш хьаяри санна йола экономически рычагаш кердача система хьалашка духхьал промыслашкеи цехашкеи дӀакхоачае еза. ТӀаккха мара лоархӀаме а, холуш а хургдац производства эффективность лакхъеча юкъе хӀара цехои промыслои, хӀара белхлочо а специалиста а лоаца хьадда дола дакъа.

Боахама расчет юкъейоалаелга алхха предприяте доазонел чухьарчох кхоачамбаь дита йиш яц. Кердача системо дӀадех эгара хьалха мехкдаьтта чакхдоаха предприятеш а йолаш йола, йоккхача районе мехкдаьтта доахилга дегӀадоаладара деча балхий ерригa комплекс чакхйоахаши вӀаштӀехьйоахаши йола лакхе латта производствапа доал ду звеньяш боахама расчета тӀа йоахилга. Масала, Нохч-ГӀалгӀай АССР территоре тӀа «Грознефта» объединене бӀарчча комплекс геологотохкамий балхаш ду, керда хьаелла мехкдаьтта доалла моттигаш кийчъю, эксплуатационни бурув детт, мехкдаьттеи гази доах, царна реализаци ю.

Цунца дувзаденна совещанеи чакхъяьккхача семинареи бокъонца къоастадаьд «Грознефта» опытаца, хӀана аьлча мехкдаьтта объединенешта юкъе Советски Союзе эггара хьалхагӀа экономически реформа чакхъяьккхар духхьал из хиларах, мехкдаьтта доаха объединенеш кердача система тӀа яхара наькъаш.

Мехкдаьтта доахача промышленносте укх шера 1-ча июле денз керда маьхаш оттадергдолаш да мехкдаьттаи газаи, хӀаьта иштта рентни ахчаш даха а доладергда йӀаьхегӀа йолча мехкдаьтта доаллача моттигех пайда эцача предприятешкара. Кердача маьхаша аьттув бола хьал автоматически вӀаштӀехьйоаккхаргда аьнна, бакъдар аьлча, хетадагӀац. Цу гӀулакха тӀагӀертта къахьега дезаргда беррига мехкдаьттахоша промышленноста лакъа бӀарчча хьайийцача рентабельни болх белга Ӏалашдара.

МЕХКДАЬТТА ДОАККХА ПРОМЫШЛЕННОСТЬ—БОАХАМА РЕФОРМА Е ЙОЛАЕШ

Мехкдаьтта доаха объединенеш кердача система тӀа йоахилга айхха дувзаденна да стимулирующи фондаш (материальни поощрене, социально-культури мероприятейи чуӀе цӀеноли хьалдареи, производство дегӀакхувлара) хьаяра хиланза баргбоаца пайда духбувргбола моттигаш кхы тӀа а хьагучаяхарца.

1966 шера кердача система тӀа яьккхача мехкдаьтта промыслови йиъ управленена торонаш кораяьй фондаш вӀашагӀтохара, шоаш боаккхаш бола пайда ши миллион сом лакх а баь. Цу мехкдаьтта промыслови управленеша кердача хьалашка дизза доацача шера болх барах цӀенхаштара толамаш даьхад, планал совгӀа 200 эзар тонн мехкдаьтта даккхарцеи производства эффективность дикка лакхъярцеи. Предприятей коллективаша массехк организационно-технически мероприяти кхоачашъяьй скважинаш ханал хьалха болх бе йолаллийтара, дӀателаца мехкдаьтта дикал тоаяра, мехкдаьтта даха моттигаш кийчъяра. Дика результаташ я «Грознефта» объединене балхаца. Производствага дӀадодар кӀезигдаьд цо 750 эзар сом.

Болх мишта бу Нохч-ГӀалгӀайчеи мехкдаьттахоша планированеи экономически стимулированеи кердача система тӀа баьшначул тӀехьагӀа — вешта аьлча укх шера цхьоалагӀча январе денз? Ераш я цхьайола даннеш. Мехкдаьттеи попутни гази яккхара а хӀаьта иштта продукцена реализаци яра а пхе бетта программа тӀехкхоачашъяьй. Къахьегама овсарле 2,6 процент лакхъяьй, хӀаьта дӀадахача шера цу ханаца нийсбича — 22 процент. БӀеж етташ дукха мехкдаьтта телаш йола скважинаш болх бе йолаллийтар бахьан долаш продукцена реализаци яра беарам дӀадахача шера пхе беттаца нийсбича 30 процент лакхбеннаб. Товарни продукци яккхарга дӀабода мах планахчул дукхагӀа лохбара чотах 642 эзар сом ахча кходаьд (биъ бетта). Пайдаш дара снна задани 3,7 процент тӀехкхоачашъяьй. ВӀашагӀьеххай производство дегӀакхувлара, материальни поощрене, культурно-бытовой мероприятейи чуӀе цӀеноли хьалдареи фондаш. Бакъда, хӀанз а цхьацайола ледарлонаши кхоачамбоацараши да балха тӀа, цхьабакъда, уж дӀалоахаш да партийни организацей новкъосталца, мехкдаьттахоша шоаш хьинарс дакъа а лоацаш.

Мехкдаьтта доахача промышленносте боахама реформа чакхъяккхаро дӀадийхар стимулироване фондашка еча отчисленей групповой нормативаш хьаелга. ШаьххаЧа хана лелаергйола цу тайпара нормативаш отта а яь, йийцар Грозне хиннача совещане. Царна ларде йиллай продукцена реализаци дукхагӀа ярахи рентабельность лакхъярахи еш йолча стимулироване принцип. Уж хьокхамаш тоадаларга е талхарга хьежжа хувцаяланза яргъяц поощрене фондаш а.

Предприятешка тоъал доккхий кхоачамбоацараш да экономически балха тӀа, хӀаьта из бахьан долаш дукха технико-экономически хьокхамаш талх бӀарччача даькъера. Белгала аьлча, укх тӀехьарча шерашка дикка лохъеннай къахьегама овсарле лакхъяра темпаш. Цхьаццайолча объединенешка юкъера лоархӀаш дола алапи тӀехлувл къахьегама овсарле лакхъяларал, дуккхагӀа хул пайда хьа ца луш дӀаухийта ахча, гӀодаш, пенеш, неустойкаш. Цу тайпарча гӀулакхашца машар хила мегаргбац.

ВӀалла а мегаргдолаш дац скважинаш йоахаш бурув деттачара экономически хьокхамаш. Объединенейи бурув деттача организацейи цхьан даькъо юкъера кӀоаргал цхьатарра йоллашехьа а лакхбу метр бурув тохарга дӀабода сметни мах. Мехкарча цхьайолча районашка скважинаш тахкарол карадерзаярои, бурув тохачул 2—3-за дукхагӀа ха дӀалоац. Лох ца даларал совгӀа, лакхлу авареш дӀаяхарга дӀаухийтар, брак ярахи болх чоалханерча хьала тӀа оттарахи хулаш дола зенаш. ХӀаьта мехкдаьтта тохкарашта-м эггара толашагӀа йола оборудовании механизмаши ма телий. Технологи дикагӀа кхоачашъе, шоашта тӀабилла болх кхоачашберий бехктокхам лакхбе, бурувдеттарий бригадашта деш дола технически кулгал тоаде деза. Иштта из ала доагӀа «Грознефта» объединенеи цун предприятейи производства командирех а.

Вай ханахьа экономически балха беррига боарам дикка лакхбанза баргбац. Цу хьакъехьа ше мадарра дийцар совещане яьча докладаш тӀеи цига дакъа лаьцараша даьча къамаьлашкеи. Актуальни проблемаш кхоачашъеча юкъе дакъа лаьцар экономически службай 20 совгӀча поккхагӀа волча болхлочо. Къаьстта а пайдана хьехамаши предложенеши делар Нохч-ГӀалгӀай АССР экономисташамехкдаьттахоша: экономически Ӏилмай кандидата, Къилбаседа-Кавказски Ӏилма-тохкама института директора заместителa нов. Уманске, «Октябрьнефта» мехкдаьтта управлене къахьегама отдела начальника нов. Шамилева, «Малгобекнефта» мехкдаьтта управлене керттерча экономиста нов. Камышенкос, кхычар.

Уж бахьан долаш тӀайийцар экономически балха боарам лакхбараи боахама реформа мехкдаьтта доахача промышленносте толаме чакхъяккхараи тӀаерзаяь рекомендацеш. Доакъой план Ӏилманца бакъъяь оттаяр духьа толаме чакхъяккхара тӀаерзаяь рекомендацеш. Доакъой план Ӏилманца бакъъяь оттаяр духьа иштта могаяьй мехкдаьтта доахача, бурув деттача, геологотохкама балхаш деча дӀабохийтача къахьегамеи материальни нормативаш а.

Белгалдаьхал даькъа лоархӀамегӀа дола. экономически лабораторешта де дезача Ӏилман тохкамий достамаш. ЧӀоагӀа уйла тӀаяхийтай дешара институташка экономически кадраш кхоачам хилал кийчъеш ца хилара. Экономически реформа дӀадехарашка хьежжа дешара планаши программаши юхаоттае еза ха хьатӀакхаьчай.

Цунна нийсса кадрай экономически дешар чӀоагӀланза дарглац предприятей кулгалхошта, участкай начальникашта, мастерашта лаьрхӀа семинараш чакхъяхара а хӀаьта иштта инженерно-технически болхлой экономически знанеш лакхъяра курсаш вӀашагӀйоххара а наькъаца.

Мехка мехкдаьтта доахача промышленноста беррига болхлой тӀахьийхар Ерригсоюзни совещане экономика эргаьккха тоаеча хьинаре дакъа лацара. Мамогга дукхагӀа творчески низаш тӀадахийта деза производства эффективность лакхъяра, геттара доккхий кхоачамаш оарцагӀлаха, пятилетка шоллагӀча шера тӀаийца социалистически декхараш сийленца кхоачашде, вай хьамсарча Советски паччахьалкхен ах бӀаь шу дизара юбилейна даха доагӀача тайпара накъадаха деза.

(«Грозненский рабочий» яхача газета тӀара).

НОХЧ-ГӀАЛГӀАЙЧЕН ЛИТЕРАТУРАИ ИСКУССТВАИ ДЕНОШ — ДАГЕСТАНЕ

ДОГ ГӀОЗДОАХА ВӀАШАГӀКХЕТАР

Шоай доттагӀашта — Нохч - ГӀалгӀай литератураи искусстваи денош укхаза дӀадахьа боагӀача викалашта накъабаьхкабар вошал долча Дагестана къахьегамхой. Шинна а республика доазон тӀа Аксай яхача хи йисте, хозача моттиге вӀаши мархӀабетталуш, иллеш доахаш, халхараш деш дӀадолалу Дагестане вай республика литератураи искусстваи денош.

Безача хььашашка Нохч - ГӀалгӀайчен писателашка, артисташка, музыканташка моаршал хатта баьхкаб КПСС Дагестански обкома секретарь нов. М. А. Джабраилов, республика культура министр Д. Магомедов, КПСС Хасав-Юрта горкома секретарь Н. Н. Ткаченко, искусства викалаш — Дагестански иллеи халхареи ансамбла артисташ, республика художникаш, поэташ Аткай, О. Шахтаманов, А. С. Пушкина цӀерагӀча республикански библиотека болхлой, «Родина», «Дагестан» яхача, Кирова, Х. Нуралилова цӀерагӀча совхозий къахьегамхой.

Йоккхий зизай букеташ бе йоахкача пионераша хьашашка моаршал а хоатташ дег тӀара къамаьл ду. Цул тӀехьагӀа иллеш, халхараш, безаме къамаьлаш...

* * *

Саррахьа Дагестана столице — Махачкале торжественно хьадийллар Нохч-ГӀалгӀайчен литературан искусстван денош.

СУРТА ТӀА: шин республика викалаш вӀашагӀкхетта хана.
Н. Татарова сурт.

ОКТЯБРА НАКЪАДОЛХАШ

СОВХОЗА БАЙРАКХА ТӀА— ЛЕНИНА ОРДЕН

Ӏалальмате дукха нах гулбеннабар самардийнахьа Шелковской района «Шелковский» яхача племенной жа леладеча совхоза центральни усадьбе. Совхоза Ленина орден луча митинге баьхкабар совхоза жа леладераш, доалахарча совхозий, колхозий викалаш. Берригаш а делаш гӀоздаьнна бар.

Митинг хьайийллар КПСС-а Шелковской райкома хьалхарча секретара И. В. Полушкина. Ленина орден ялараx цо даькъала ю цу совхоза коллектив, дӀахо йодача хана кхы а лакхагӀа къахьегама толамаш дахар ловш ловца а боаккхаш.

Ше къамаьл даь ваьлча нов. И. В. Полушкина дош лу Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретара нов. Г. В. Склокина. Цо Ӏодеш совхоза коллектива Ленина орден яларах дола СССР-а Лакхехьарча Совета Президиума Указ.

КПСС Нохч-ГӀалгӀай обкома хьалхарча секретара нов. С. С. Апряткина совхоза Шеча байракхах Ленина орден дӀатӀайолл. КПСС обкома, Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиума, Министрий Совета цӀерагӀа даькъала бувцаш ловца боакк цо совхоза къахьегамхошта, юбилейни шера тӀаийца лаккхара социалистически декхараш кхоачашдара уж тӀа а хьех.

Цул тӀехьагӀа трибуна тӀа ваьннача совхоза воккхагӀа волча жа Ӏуно, Социалистически Къахьегама Турпала Н. А. Эсмухамбетова шоай къахьегама лакха мах барах Коммунистически партена а Советски правительствана а баркал оалаш, шоай жа Ӏуний балхах, жа дебадеча толамаш даха мишта карагӀдаьннад дийцар. Цхьаннена тӀехьа шоллагӀвар воалаш трибуна тӀа бувлар ораташ жа-товарни ферма заведующи нов. Воронкин, совхоза воккхагӀа вола жа Ӏу нов. Шатомиров, бригадир нов. Фыженков.

Митинге баьхкабар доалаха уллача Дагестански АССР Ногайски районера викалаш. Цар цӀерагӀа къамаьл деш КПСС Ногайски райкома секретара нов. М. Муртазаева дийцар шин района боахамашта юкъе латтача доттагӀалах:

— Массехк шу да, — аьлар цо, — тха районерча «Червленные буруны» яхача племенной жа леладеча паччахьалкхен завода коллективи «Шелковский» совхоза коллективи социалистически яхье льнна. Ленина орден енчай тха завода коллектива а. Вайна массанена пайдане йола яхь кхы дӀахо а дӀаяхьа еза, — йоахар нов. М. Муртазаева.

Митинг чакхйоалаш совхоза парторганизаце секретара нов. Душиева Ӏодийшар совхоза жа лелад ераша республика юрта боахама берригача къахьегамхошка даь кхайкарал.

Цул тӀехьагӀа района художественни самодеятельноста доккха концерт оттадир совхоза къахьегамхошта а хьашашта а.

А. ГАДАБОРШЕВ.

Сурта тӀа: «Шелковский» совхоза байракха тӀа Ленина орден дӀатӀайоллаш ва КПСС Нохч-ГӀалгӀай обкома хьалхара секретарь нов. С. С. Апряткин.
В. Юнцевича сурт.

ГИДУАРГАШТА ГӀУЛАКХ ДУ

Денгара денга къахьегама овсарле лакхъеш бӀаьстан юхье дӀайийнача культураашта гӀулакх деш ба Сунженски района «Шеча эскара» цӀерагӀча юртбоахама артела колхозхой.

Юкъе йовкъаш йоацаш пхьатарра хьатӀаьннача культурашта агротехнико дӀа ма деххара хьалха де дезз гӀулакх даь баьнна. ХӀанз шоалагӀа оасар деш культураш нийлхъю цар.

Массехк дийнахьа вӀаштта дийлхача доггӀаша дика дегӀайоалаяьй культураш, царца цхьана дегӀ дахь оасаро а. ХӀанз йийкха денош эттачул тӀехьагӀа колхоза дӀайийнача 710 гектар гидуаргех 385 гектара тӀа оасар деш гидуаргаш мугӀарашкара нийлхъяь баьннаб кхаш лелалераш. ХӀара дийнахьа 180 колхозхо аравоал укхаза. Гидуаргаш нийлхъеш хьинаре къахьег звеньеваяс Белогурова Аннас, цхьоалагӀча бригадерча Акинина Нинас, Мещерякова Антонинас. Шеней мугӀарашкарча растенешта юкъе нийса йовкъаш йолаши хул шоллагӀча бригадерча Саворцева Раиса звеноc гӀулакх деча звено участок. Нормах дийнахьа ах гектар нийлхъе езача 0,6—0,7 гектар нийлхъю звено членаша.

А. АЛБАКОВ.

АХ ШЕРА ПЛАН КХОАЧАШЪЯЬЙ

Юбилейни шера доахача лакхача къахьегама толамашца Грозненски мехкдаьтта чакхдоаккхача заводе белгалъяьнна я Хабасалова Галинас кулгалдеча цхьоалагӀча цеха коллектив. Валови продукци арахецара ах шера план 6-ча июне кхоачашъяьй цеха болхлоша. Ер бутт бовлехьа июль бетта чотах арахецаргъя итташ эзараш тоннаш сийрдача мехкдаьтта продукци.

Къахьегама овсарлен план 104 процент кхоачашъяьй цар. Арахецача продукцега дӀабода мах лохбарах укх шера паччахьалкхенна кходаьд 120 эзар сом. ХӀара сменах нормаш 120—125 процент кхоачаш а еш, хьинаре къахьегарца белгалбаьнна ба цига технологаш З. И. Пригорнева, А. И. Еськов, С. А. Дремлюга, кхыбараш.

Ялх бетта план 8-ча июне, самардийнахьа кхоачаш а яь, тӀабоагӀача бетта чотах болх беш я Ребрунова Вера керте латта Газофракционирующи установка коллектив. КарагӀдаьнначох кхоачам беш бац коммунистически къахьегама сийлен цӀи лелаеча установка технологаш. Ди тӀехьа совдоах цар шоай къахьегама толамаш.

Л. ФОРМЕНКО,
Грозненски мехкдаьтта чакхлоахача завода инженер - экономист.

ГРАФИКАЛ ХЬАЛХАБУВЛ

Ши ди сетеви графиках лаьрхӀачул хьалха хьалъяь а яьккха монтаж йир Хаян - Кертерча № 55 йолча скважина 53 метр лакха йолча вышкана. Из вышка хьалйир Старогрозненски бурувдеттача контора прораб Васильев Владимир Павлович керте латтача вышкомонтажникий бригадо.

Иштта дика къахьегама толамаш даха вӀаштӀехьдаьлар цун вышка хьалъеча индустриальни методаш балха юкъекхахьарах, ларда йоллача блокех пайда эцарах.

Хьинаре къахьегарца белгалбаьнна ба вышкаш хьалъечар бригадир Кузьмин Яков, вышкаш ераш Сигаев Николай, Ромадин Борис, газосварщик Комаров Василий, кхыбараш, Царех хӀаране сменах нормаш 110—120 процент кхоачашъю.

Индустриальни методах вышкаш хьалъяйтара доккха новкъостал дир трактористаша Оскаров Вахас, Салгириев Эмле, тракторкрана машиниста Дешистов Ивана, бульдозериста Мусхаджиев Тапас, кхычар.

Шоаш доаха лакха къахьегама толамаш цар хеталу Советски Ӏаьдал даьнна 50 шу дузача дезача цӀейна.

А. ТИЩЕНКО.

КАРАГӀДАЬННАЧОХ КХОАЧАМБАЦ

Къахьегамхой вахаре эшараш дукха да. Цар хьашташ дизза кхоачашдара, пятилетка шоллагӀча шера план ханал хьалха кхоачашъяра хьинар кходаш Грозненски № 4 йолча горбыткомбината болхлоша. Ерригa продукци арахецара пхе бетта план 112,3 процент кхоачашъяьй. Арахецача продукцега дӀабода мах лохбарах паччахьалкхенна кходаьд эзараш сомаш ахча.

Укх шера балха тӀа хьалха латташ хьайоагӀа кога гӀирс бу Боров Саварбик керте латтача цеха коллектив. Цун хьокхамаш эггара лакхагӀа да. Иштта дика къахьегаш я Зазянц Нинас, Петросян Владимира кулгалдеча цехий коллективаш. Цар пхе бетта план 12 0— 125 процент кхоачашъяьй. Укх бетта доаха толамаш кхы а дикагӀа да.

Н. МАГОМАДОВ.

СОВЕТСКИ ПРАВИТЕЛЬСТВА ИЗРАИЛА ПРАВИТЕЛЬСТВАГА ЯЬ ЗАЯВЛЕНИ

Укх шера 7-ча июне Советски правительства Израила правительствага укх тайпара заявлени яьйитай:

«Тайп - тайпарча моттигашкара хоамаш ух, детташ дола герзаши дерригa тӀемаши сов чехка соцадара хьакъехьара ООН-а Кхерамзлен Совета резолюци израильски оагӀоно кхоачаш ца еш хиларах. Израило чӀоагӀен хам ца беши телхаю из решени, дӀахо а тӀом бу Ӏарбий паччахьалкхенашта дуxьала.

Израила правительства цу тайпарча позице цӀаькха а хьахьокх дунен халкъашта юкъерча гӀулакхий элементарни боарамий хам ца беш, вӀашагӀкхийттача Къамий Оганизаце Устава принципийи цо дерхӀарийи сий ца деш йолча шун политика агрессивни чулоацам.

Геттара дика кхетадергдолаш дӀаяьхадар Советски правительства Израила правительствага агрессеи авантюрайи политика лелаяр харцахьа долга. Цхьабакъда, диканна яьхар дӀацийцадац израильски кулгалхоша.

Нагахьа санна Кхерамзлен Совета резолюце тӀа белгалдаьккха, дувцаш дола герз кхы тӀехьа ца тетташ соцадара хьакъехьа ерригача паччахьалкхенаша цхьатарра дӀадехар израильски правительства сов чехка кхоачаш ца дойя, Советски Союз Израилацара ший гӀулакхаш хувца хьожаргья, ший гӀулакхашца ше машар безаш мел йолча паччахьалкхенашта дуxьадъяьккхача Израилацара дипломатически гӀулакхаш дӀахо лелалареи ца леладареи хьакъехьара решени тӀаэцаргья.

Ши-шегӀа кхетадеш да. Израила агрессивни политикаца дувзаденна чакхдаханза даргдоацача кхыча гӀулакхашка а Советски правительство хьожаргхилари цо уж чакхдоахаргхилари».

ПАРТИЙНИ ВАХАР

Комсомола организацешта — партийни кулгал

Парте Октябрьски райком, юххьанцара партийни организацеш укх тӀеххьарча хана къоастам боллашагӀа кулгалде яьннай комсомола райкома а юххьанцарча комсомольски организацешта а.

Цар комсомола балха даим тӀахьожам а лоаттабу, практически новкъостал а ду. Кагирхошта кхетам балара, комсомольски организацешта кулгалдара хьакъехьара дешаш парте райкома пленумашка а бюро заседанешка а дувц. Иштта, укх тӀеххьарча шера КПСС райкома пленумашка а бюро заседанешка а дийцар ер дешаш: «Района кагирхошта юкъе беча идейно-кхетама балха хьалахи из тоабара дезарехи», «КПСС Нохч-ГӀалгӀай обкома III-ча пленума балха итогехи кагирхошта коммунистически кхетам балара хьакъехьарча деккарехи», дуккха а кхыдараш.

Моттигашкарча юххьанцарча партийни организацеша халданза шийй хан-ханнахьа шоай бюро заседанешка, партийни собранешка ладувгӀ комитетий, бӀарчча хьайийцача комсомольски организацей балхах йолча отчеташка, царна хӀара денна практически новкъостал лоаттаду.

Пятилетка шоллагӀча шера планаш ханал хьалха кхоачашъяра социалистически яхь юкъе а баха, района къахьегамхоша промышленни продукци арахецара 5 бетта план 102 процент кхоачашйир. Уж толамаш доахача шоашкара доагӀа дакъа даьцар промышленноста, транспорта, гӀишлошъеча къонача къахьегамхоша а.

Кагирхоша хьинаре дакъа дувц технически прогресс сихъяра юкъе. 100-нел тӀех кагийнахи мехкарийи производства рационализатораш ба. Алхха 1965-чеи 1966-чеи шерашка а 500 совгӀа рационализаторски предложени еннай цар, хӀаьта уж юкъекхахьаро 100 эзар сом гаргга паччахьалкхен ахча-кходе торо а хилийтай.

Районе хӀанз укх сахьате болх беш 10 комсомольско-кагирхой коллектив я. Цу массане а къовсам лоаттабу коммунистически къахьегама коллективай цӀи яккхара, хӀаьта царех кхьинех хӀанзалехьа из сийлен цӀи а тиллай. Царна юкъе я вагонни депора КПСС члена Царахина кулгалду технически хьежара пункта комсомольско - кагирхой смена, КПСС член Стеганцев керте вола комсомольско - кагирхой чархий цехи, бурув деттара контора нов. Бляблина кулгалду комсомольско-кагирхой бригада. Уж дикагӀа йола кагирхой коллективаш я. Района къона 1600 къахьегамхой коммунистически къахьегама бригадай членаши ударникаши ба.

Къахьегама гӀулакх коммунистически тайпара, леладара хьокхамаш тел «Октябрьнефта» НПУ телемеханизированни мехкдаьтта промысла, тохкама кӀоарга бурув деттара контора, вагонни депо, Грозне станце, «Севкавгипросельхозстрой» Нохч - ГӀалгӀай филиала, Нохч - ГӀалгӀай химзавода, дуккхача кхычар комсомольски организацеша. Инициатива, производства гӀулакха шоаш чӀоагӀа бехктокхаме дерхӀилга — уж да цу организацей комсомольцехи союзе боацала кагирхоехи доахка дика гӀулакхаш.

Районе чӀоагӀа яьржай къахьегама овсарле лакхъяра тӀаерзаяь кагирхой яхь. Кагирхоех 400 хинна ца Ӏеш саг ва шо-шоай цӀанех болх беш, профессегӀа яхь лоаттаеш.

Районни комсомольски организаце шийгара дага а дувцаш, цкъа йолаяь ца Ӏеш. ДӀайолаяьй кагирхошта юкъера яхь, хӀаьта комсомольцашта дика хӀамаш карагӀа а дийннад. Цунна тешал ду балха тӀа толамаш дахарах районни комсомольски организацена кхоачаяьча ВЛКСМ обкомен торкомен карара кара телача Шеча байракхо а.

Районни комсомольски организацена юкъе кӀезига бац къахьегама лакха хьокхамаш даьха, ВЛКСМ Нохч-ГӀалгӀай обкома Сийлен доска тӀа баьха, ВЛКСМ ЦК значокаши Сийлен грамоташи, ВЛКСМ обкома, горкома, райкома Хоастабара грамоташ тийнна кагийнахи мехкарийи. Царна юкъе ба: вагонни депо строгальщица, Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета депутат Баканова Раиса, локомотивни депо слесарь Шатеев Юрий, «Октябрьнефта» НПУ телеуправлене инженер Ахмадов Бек, дуккха а кхыбараш. 200 хинна ца Ӏеча производства къонача хьалха латтарашта Сийлен грамоташи значокаши тийнай.

Комсомола райком, юххьанцара партийни комсомольски организацеш предприятей боахама кулгалхошцеи общественни организацешцеи цхьана кагирхой болхлоех дӀалархӀар, царна аргӀанна йола разрядаш телар, царна къахьегама книжкаш дӀателар, цар эггара хьалхара алапеш ийдар цӀей деддара кепе белгалдахар санна йола керда кхетамца кхебара формаш юкъекхахьа яьннай. Уж гӀулакхаш чакхдоах торжественни хьале, кагирхоша болхлочун сий, шоай предприяте сий лакха лоаттаде шоаш дехкарийла болга кхетадергдолча тайпара.

Шерра леладе даьннад бокхагӀбарий турпалалеи къахьегамеи традицеш йовзийтара накъаца кагирхошта кхетам телийга, хӀаьта из нийса хилар гучадаьнна а да. Халданза шийй хан-ханахьа чакхдоах Советски Союзен Социалистически Къахьегамеи Турпалашца, производства хьалха латтарашца, къахьегама ветеранашца кагирхой вӀашагӀбетталулга. Духхьала укх шера а кагирхой районни 12 цӀейи сайреи чакхъяьккхай. Комсомольцашта диц ца луш дукха ха йоаккхаргья 20-гӀарча, 30-гӀарча, 60-гӀарча шерашкара кхаь ноахалагӀа бола комсомольцаш вӀашагӀкхетар. КПСС XXIII съезда а ВЛКСМ XV съезда а делегаташца вӀашагӀкхетара сайре санна дола цу тайпара вӀашагӀбеттабалар.

Шерра пайда ийбу В. И. Ленина памятника хьалхашка, граждански тӀема турпалашта даим йоагаргӀолаш сегача цӀера хьалхашка, Сийлахь-боккхача Дай-мехка тӀем тӀа боабаьча турпалий кашамашка, сайренашка, слеташка торжественни хьисапе комсомольски билеташ дӀателар, диспуташ, теоретически конференцеш, хаттарийи жопийи сайренаш чакхъяхар санна йолча кагирхой кхетамца кхебара формех.

ГӀалат хургдар нагахьа санна кагирхоша деча дикача гӀулакхашта тӀехьашка вайна бӀарга а гуш цу балха хьакъехьара кхоачамбоацараш дисача. Района комсомольски организаце балха боарам хӀанз а тӀехьабус вахаро дӀадехашдарел. Дуккхача предприятешка: локомотивни депо, СМП-131, № 1 йолча горбыткомбинате, наькъий гӀишлон управлене, кхычахьа комсомольски организацеша болх мела бу. Локомотивни депо, масала, болх беш дикка дукха кагирхой ба! комсомольски организаце мугӀарашка 57 комсомолец ва. ХӀаьта уж кхетамца кхебара болх укхаза мела вӀаштӀехьбаькхаб. Комсомольски собранеш наг-нагахьа мара хилац. Кагирхошта юкъе мела дегӀабенаб коммунистически къахьегам балхьанера болам — комсомольцехи кагирхоехи 13 саг мара вац коммунистически къахьегама ударник. Укх тӀеххьарча шера 2 саг мара хьайийцавац комсомоле, дешархара лард йоллашехьа. Кагирхошцара болх во а тесса а леладара бахьан да доаггӀаш дола партийни кулгалдар укхаза доацаш хилар.

Парте райкомо, комсомола райкомо низаш тӀаухийт комсомольски организацешта кулгалдара боарам лакхбара, кагирхой кхетамца кхебара гӀулакха цар беча балха боарам лакхбара, советски Ӏаьдала 50-гӀа шу дизара сийленца накъадахара.

М. КОСТЮК,
КПСС Октябрьски райкома оргтодела заведующи.

ТОРОНАШ ЙОККХИЙ Я

Тха районе гойтара агитаци, берригa кхыбола наха юкъе бу политически кхетама болх а санна, хӀанз берригача советски наьха теркам тӀаувзача гӀулакха — советски Ӏаьдала 50-гӀа шу дизар махулла дикагӀа, хозагӀа белгалдара тӀаерзаяь я.

«Кердача къахьегамо толамашца белгалдергда вай Октябра 50-гӀа шу дизар!» «Новкъост! МалагӀа совгӀат кийчду Ӏа Октябра цӀейна?» «Лакхъе къахьегама овсарле!» «Гудермесах хьокхаме общественни порядок йола город ергья вай!» — иштта я тха гойтара агитаце тематика. Плакаташа, лозунгаша тӀахьех продукце, дега балхий дикал лакхъяра, му... дӀакхачийтара ханаш лоацъе..., материалаши рузкъаши кхоаба... н. кх. дӀ.

Укх тӀеххьарча хана дукха дика гойтара агиташи хила яьннай «Дружба» яхача совхозе, «Кавказ» яхача колхозе, локомотивни депо, машиннаькъа 15-ча дистанце, автобоахаме. Керда сийлен, хьокхамий доскаш кийчдаьд Медико-инструментальни заводе чуволлача оттадаьча Сийлен доска тӀа белгалдоах заводо квартальни план тӀеххкхоачашъяр, цу тӀа а промышленни производство дахача шера цу ханана нийсйича 70 процент дегӀаенай, къахьегама овсарле 58 процент лакхъеннай. «Мединструмент» яхача завода коллективо тӀагӀертта къовсам лоаттабу 7 ноябрь тӀакхоачаш ерригa шера плана номенклатура караераяра, цхьоалагӀча нойбрагара дена денаш йохаметтаувттадара йола дотацеш ца ийеш йитара, шу чакхдоаллаш рентабельни балхага ялара.

Тайп-тайпара я локомотивни депо хӀара цехера, бригадера гойтара агитаци. Тепловозашта хадланза юкъ-юкъе ремонт яра цеха дӀане карниза тӀа оттаяьча сердала рекламо тӀахьех: «Даха ма доагӀара накъагӀоргда вай Сийлахь-боккхача Октябра 50-гӀа шу дизара!». Къахьегама толамаш дахара тӀа а хьехаш, тепловозникаша эггара хьалхагӀа поашкара хьокхам тел. Цар ка маьхала а ювлаш Ӏалашду тӀа-тӀа дукхагӀа хулаш доагӀа мухьаш дӀа-са кхахьар. халкъа боахама мухьаш кхачийта дезача станце шийй ханнахьа дӀакхачийтар. Машиниста-тепловозникаша кхо эзар йига ца Ӏеш деза мухьаш тӀадола поездаш кхийдай. Царца кхы тӀа а цхьа миллиони 200 эзари тонн мухьаш дихьад цар.

Депо ремонтни цеха коллективо керда техника, хьалха латта технологи къахьегам вӀаштӀехьбаккхара методаши юкъекхьара чотах Ӏалашдаьд къахьегама овсарле планад 7,4 процент лакхъелга. Цу барттайнача коллективе къахьегама хьокхамаш тел машиниста Геннадий Иванович Щеголькова, Филипп Григорьевич Соцке, Валентин Андреевич Бородина, кхыбараша.

ТӀанийца социалистически декхараш кхоачашдара балха тӀа дика хӀамаш карагӀдийннад № 3 йолча наькъа машинни станце коллектива. ХӀаьта цу гӀулакха Ӏалаьмате боккхача лоархӀаме хиннай цига йоккха уйла тӀаухийташ йола гойтара агитаци а. Цу коллективана еннай Советски Ӏаьдала 50-гӀа шу дизара сийна тела лаьрхӀа Къилбаседа-Кавказски машиннаькъа управленей Дорпрофсожей карара кара тела Ше байракх, КПСС Гудермесски горкомей горисполкомей карара кара тела Ше байракх.

Укх тӀеххьарча хана партийни организацеша гойтара агитаци дикагӀа тоаяра, цун идейни боарам лакхбара дукха гӀулакхаш даьд. Шиташи стендаши увттаю цар города, нах бахача пунктий улицашка а.

Гойтара агитаце партийни организацешта новкъостал лоаттаду кердача пятилетка планаш ханал хьалха кхоачашъяра, Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 50-гӀа шу дизара сийленца накъабаха къахьегамхой оарцагӀбахара.

В. ШАНИН,
КПСС Гудермесски горкома секретарь.

12 ИЮНЕ 35 ШУ ДУЗ КОМСОМОЛЬСК - НА - АМУРЕ

ХАБАРОВСКИ КРАЙ. 35 ШУ ХЬАЛХАГӀА МАССАЗА А ТАЙГА ХИННА МОТТИГ Я ИЗ. ТАХАНАРА КОМСОМОЛЬСК - НА - АМУРЕ —ИЗ ШИ БӀАЬ ЭЗАР САГ ВАХАШ ЙОЛА ХӀАНЗАРА ГОРОД.

СУРТА ТӀА: ГОРОДА ЮКЪЕРА УЛИЦА — МАШАРА ПРОСПЕКТ.

Г. Хренова сурт.
ТАСС фотохроника.

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ БОАХАМА ОРГАНИЗАЦЕ ЛАРД

Константин ВИНОГРАДОВ,
СССР Госплана отдела начальник

Алхха тӀехьайиса хинна ца Ӏеш, дунен хьалхарча тӀемо а, кхыча мехкий интервенце а, граждански тӀемо а йохаяьи хӀалакьяьи яр паччахьа Россегара Советски Ӏаьдалга хьакхьача экономика.

Шенбенна беха хинна халкъа боахам юхаметтаоттабаьчул тӀехьагӀа къонача Советски Ӏаьдалга йиш хилар мехка индустриализаци электрификаци елга дӀадоладе. В. И. Ленина дешашца аьлча, социализмага довлара лард шийха хулаш йолча йоккхача машинни индустре наькъа тӀа а даьккха дӀаоттадир еррига экономика хийца эргайоаккхилга. Производительни низий, вешта аьлча, деррига общественни дегӀаахара керттерча бустама хьал теркал а даьоалаш хилча, социалистически боахама лард я йоккха машинни индустри.

Машиностроене ниа бола дай-мехка база хьалъяьчул тӀехьагӀа йиш хилар общественни производство лаккхарча темпашца дегӀайоалае а мохк шийй доламе дегӀакхувла а. Цун экономикана эггара аьттув болашагӀа хиннача 1913-ча шера, революци хилалехьарча Россе ерригача валови продукцеха машиностроене лоацаш хинна дакъа дерригa а ялх процент мара дацар. Мехка эшаш хиннача машинехи оборудованехи дай-мехка машиностроене чотах лоаттаеш хинараш 60 процент мара яцар.

Машинаш хьаелга чӀоагӀа декъалаьдар. Масала, металл тедаш йола станокаш хьайора 42 кагийча предприятешка, дукхалга дидача башха доаламе йоацa внутренни сгоране двигателаш хьаелга 86 заводе декъаьенна дар, хьаьйий оборудовани хьаелга — 108 предприяте, гота йоаллара оатхалаш — 149 предприяте, сеялкаш — 78 предприяте, Ӏанара а хий дӀохлу а лерч — 150 предприяте, иштта кхы дӀахо а.

Мехка индустриализаци яра керда хьаянза яргйоацаш яр машиностроительни база — еза-йоккхача промышленноста дог. Ше мазарра аьлча, хьалхарча пятилеткай шерашка хьадир Советски Союзе станокаш елга, машиностроене, авиационни, химически, металлургически, энергетически, автомобильни, тракторни, иштта кхы йола доакъош. Болх бе йолаелар Ӏалаьмате йоккхий предприятеш: еза-йоккхача машиностроене Уральскии Ново-Краматорскии заводаш, Луганьски локомотиваш ю завод, Московски Горьковски автомобильни заводаш, Волгоградски, Харьковски, Челябински тракторни заводаш, Запорожски комбайнови завод, иштта дуккха а кхыйола предприятеш. 1913-ча шера хинначунна йистача ворхӀаззен, хӀаьта 1928-ча шерана йистача 4,2-аззен алсамъяьлар хьалхара пятилеткай чакхйоаллача хана. 1932-ча шера машиностроеней металлообработкан продукци. Мехка индустриализаци еча хьалхарча пхе шера доадама хӀама ца эшаш пхезза алсамъяьлар ютгоахама машинаш арахецилга. ХӀаьта электротехнически изделеш хьаелга — пхеззанел а дукхагӀа. Эшаш йолча оборудованех керттера дакъа воай дай-мехка предприятешка хьае яьнначул тӀехьагӀа дикка чӀоагӀбелар СССР экономически низ.

ШоллагӀчеи кхоалагӀчеи пятилеткай шерашка кердача техникана Ӏалашдеш дар советски халкъа боахама дерриг доакъош. Цу шерашка дикка кердаьлар машиностроене производственни база а. Кердачей эрганьха тоаяьчей заводий производственни фондаш 1937-ча шеррехьа а доадама хӀама ца эшаш 89 процент дар машиностроене ерригача производственни фондех. 1932-ча шера хийца хинначул пхезза дукхагӀа продукци арахийцар машиностроеней металлообработкан предприятеша 1940-ча шера. Еза-йоккхача индустре цу доакъоша йоккхача машинни производства наькъа тӀа оттабир берригa халкъа боахам. Ӏалашдир, кхыча паччахьалкхенех тийша хӀама доацаш, СССР технико-экономически гӀулакхашта шийй доламе хулга, чӀоагӀийр мехка оборона.

ТӀом хьалехьарча пятилеткех карагӀдаьнна доккха хӀама дар машиностроителий лаккхара говзал йола кадраш кийчъяр, 2,4 миллион сагага лакхаьчар уж кадраш, хӀаьта инженерно-технически болхлой вихь бӀаь эзар сагага гӀолла тӀехбаьлар, вешта аьлча, 1928-ча шера хиннарел бийттазза дукхагӀа хилар уж. Промышленноста топливни, металлургически, иштта кхыча доакъошкарча халача балхашта механизаци яра эша машинаши оборудовании хьаелга сихха дегӀаахa доладелар. ЧӀоагӀа кӀезигагӀа хилар доазол дехьара хьачукхувлаш оборудовани, дай-мехка хьаеча машинашцеи оборудованецеи шийй хьашташ дизза Ӏалашдара никъ чӀоагӀа хьалаьнар мехко.

ТӀом хьалехьарча шерашка хьайир метала телача станокий шийй тайпара автоматически линеш, кийчйир тайп-тайпара производствашта эшача автоматий конструкцеш. ВӀаштӀехьаьккхар производства процессе операционни тӀахьожама эша а инспекционни тӀахьожама эша а приборашиавтоматаш арахецилга. Воай дай-мехка хьаяь автоматика балхаш де йолаелар Ӏаьржачеи бос болчеи металлурге, кӀора, мехкдаьтта, химически промышленносте, электростанцешка.

Сийлахь-боккха Дай-мехка тӀом лаьттача хана а дегӀаухаш яр советски машиностроени, цхьабакъда, цу хана из ерригa а мехка оборона хьашташ Ӏалашдеш яр. ТӀема хана эгтара низ болашагӀа йола промышленни район Урал яр. 1942-ча шера укхаза хьаеш яр СССР ерригача машиностроительни металлообрабатывающи промышленносто еча продукцех кхоалагӀа дакъа. 1940-ча шера хиннача цхьайттазза дукхагӀа продукци арахийцар 1943-ча шера Малхбузен СибарегӀеи машиностроительни металлообрабатывающи промышленносто. Машиностроительни база дикка шеръелар Поволжье, Среднеи Азе, Казахстане, Малхбоален СибарегӀа.

Машиностроени а юкъе а йоагӀаш, берригa халкъа боахам тӀемо Ӏалаьмате чӀоагӀа бохабаь боллашехьа а, 1947-ча шеррехьа а тӀом хьалехьа хиннача боарамга дӀакхаьчар машиностроеней металлообработкан производство, хӀаьта 1965-ча шера — дӀаяьннача семилетка тӀеххьарча шера — арахеца машиностроеней металлообработкан продукци 16-зза яьнна ца Ӏеш алсамъяьлар 1940-ча шера арахецаш хинначул, ерригa промышленни продукци 7,9-зза мара алсам ца яьннача метте.

Советски машиностроительни промышленность дегӀаахара вай ханарча юкъагӀа эггара дукхагӀа белгалдоалар да цу промышленноста технически боарам лакхбалар, эггара толашагӀа йола машинаш хьае Ӏомадалар. Масала, 1950-ча шера карадерзадьдар машинаши 650 кердача тайпара оборудовании арахецилга, 1955-ча шера — 1056 тайпара, 1960-ча шера — 3099 тайпара, 1965-ча шера — 3366 тайпара машинаши оборудовании. Машиностроене Ӏомадеш а халданза балха юкъекхувлаш а да отдивкаши штамповкаши хьаяра прогрессивни хьисапаш, металлашта сварка яра, басар хьакхара, термически а механически а обработка яра, дика-вол къоастаеш тӀахьожам лоаттабара керда методаш. Машинашчи оборудовании доазол дехьара хьачухухьаш мохк хиннача СССР-ах уж хӀамаш дуккха а доазол дехьа хӀахуийташ бола мохк бара йоккха гӀойле яьлар цу дерриганех.

Машиностроеней металлообработкей хӀанз къахьегаш барх! миллион гаргга промышленни болхло ва — промышленносте балхаш деча берригача болхлоех кхоалагӀа дакъа хинна Ӏац уж.

Ерригача промышленностал сихагӀа дегӀанха а хӀанз ухаш а я СССР-е машиностроени. Нагахьа санна ерригача промышленносто укх шера луш йола продукци 1913-ча шера еннача кховзткъе иттазза совгӀа дукхагӀа хуле, машиностроеней металлообработкаи — 590-зза дукхагӀа хургья.

1966-ча шера 1-ча январе хиннача хьалах, СССР халкъа боахаме 2 миллиони 880 эзари яр метала тедаш йола станокаш, революци хилалехьарча Россе хиннарел 38-зза хинна ца Ӏеш дукхагӀа яр уж. ХӀанз укх сахьате 610 эзар я кузнечно-прессови машинаш. — 1913-ча шера хиннарел доадама хӀама ца эшаш 34-зза дукхагӀа.

Мехкарча кхашка 1966-ча шера болх беш яр цхьа миллиони 700 эзари трактор (физически единицашца лоархӀаш), 540 эзар ялаташ чулердаду комбайн, миллион совгӀа грузови автомобилаш, миллионаш кхыйола юртбоахача машинаши оатхалаши.

Советски машиностроителаша хӀанз арахец 125 эзар тайпара машинаш, оборудовани, кхыйола наделеш, халданза тоаю шоаш арахеца машинаш, совбоах цар низ, сихал тешаме хилар. ХӀана царга практически хьаюлургйолаш я хьаштдоллаш йола мехка халкъа боахама тайп-тайпарча доакъошта эша машинаш, оборудовани, механизмаш, приборош.

Машиностроителаша шоашта а хьаяьй лаккхара балха овсарле йола эзараш метал теза станокаш, кузнечно-прессови машинаш, автоматически станочни линеш, литейни машинаш, иштта кхыяраш. Металлургически промышленноста балхаш деш я дунен тӀа эггара йоккхагӀа йола доменни мартеновски пишкаш, лаккхара балха овсарле йола воай мехка хьаяь прокатни станаш, халданза болат десадеш йола установкаш, кислородаца болх бу низ бола конверторош, кхыйола оборудовани.

Цхьа ковш йолаш а дуккха ковшаш йолаш а эзараш экскаватораш, бульдозераш, кхыйола лаьтта оаха техника кхаьчай горни промышленностаген тӀишлошъерашкеи. Машиний чоалханера комплексаш хьаяьй лаьттана кӀалхара пайданера оахалаш яхара, лаккхара къахьегама овсарлен балха кхерамдеи Ӏалашъю цу комплексаша. 0,8 тоннагара 40 тоннага кхоачаш мухь тӀаботта йиш йолаш, дуккха а тайп-тайпара автомобилаш я автомобильни транспортага. Машиннаькъа транспорте рузкъан кхом беш доаца паровозаши башха йоккхий йоаца вагонаши дӀа а йоаш, царна меттел юкъедоаладу дуккха а кхомегӀа дола тепловозаши, электровозаши, дуккха мухь тӀаботта йиш йола йоккхий вагонаши. Сахьата эзар километрал дукхагӀа никъ а беш, мухьаш а пассажираш а дӀахувла йиш йола вай ханара самолеташ я фецарча транспорте. Керда материалаш, продукташ, юрта боахама искусственни удобренеш хьаю ниа бола заводаш яхара эшача аппаратураца, машинашца, приборашца Ӏалашдаьд промышленноста химически мехкдаьттаи доакъош. Кхашкарча а хьайбай боахамашкарча а балхашта механизаци яра лаккхара эффективность йола техника ухийт юрта боахаме.

ТӀа-тӀа дукхагӀа машинаши оборудовании дӀаухийт дунен кхыча мехкашка. Масала, 1965-ча шера доазол дехьа ДӀаяхьийтай 1 миллиарди 475 миллиони сома маьха тайп-тайпара машинаши оборудовании, цу даьхе 552 миллиони сома маьха комплектни предприятей оборудовании материалаш, 63700 автомобиль, 21900 трактор, 6,5 эзар комбайн. Нагахьа санна 1913-ча шера доазол дехьа дӀадахийтача деррига товарах машинашеи оборудованеи лоаца дакъа алхха 0,3 процент мара хиннацe, 1965-ча шера из 20 процентага кхаьчар.

Машиностроенеи металлообработкаи дӀалоа хӀанз хьаеча деррига Ӏаьржача металлах 40 совгӀа процент, электроэнерге пхелагӀа дакъа.

СССР-е хьеш йолча ерригача промышленни продукцех дукълагӀа дакъа машиностроеней металлообработкай предприятеша еш я. Кхы дӀахо йолача хана а лаккхарча темпашца машиностроени дегӀаухилга лаьрхӀад Советски Союза Коммунистически парте Программа тӀа. ДукхагӀа хьаергья лаккхара балха овсарле йола машинаш. Цар новкъостал дергда къахьегама хьалаш тоале а аттагӀа хилийта а, балха тӀ доацье, советски маьха вахара гӀулакхаш тоале, дегӀа хало а еш, низкъала хьегаш дола къа ца хилийта. ХӀаьта цул тӀехьагӀа квалификаци йоацаш бола къахьегам хургболаш дӀабаккха. Моттига сихдергда автоматически линеш, автоматизаце, телемеханика, электроника кхоачачаш, геттара цӀена болх бу прибораш хьаелга. ДӀайоза бедали энергии кӀезигагӀа хилийтарга, къахьегама овсарле лакхьдга кхоадерг дола машиний конструкцеш сихха дегӀайоагӀаргья.

Пхе шера чӀоагӀа хувцалургья машиностроене производства шийй структура а, машиностроене продукце юкъарча объеме лакхдургда автомобилестроене, станкоинструментальни промышленносто, электропромышленносто, приборостроене лоацаш дола дакъа. Машиностроене хӀара даькъе нонагӀа дегӀаухаргья тешамей дуккхача хапеи болх бергболаш йола, мощноста цхьан единицана лоархӀаш халкъа боахама эггара овсаегӀа хургйола машинаши оборудовании.

(АПН).

ТОРОНАШ ЙОККХИЙ Я

«Малгобекнефть» НПУ бурувдеттараша мехкдаьтта доаллий хьожаш бурувдетт МалгӀабик - Вознесенскии Ахловои яхача шин майла тӀа. Укх тӀеххьарча шерашка МалгӀабик - Вознесенски яхача майдан тӀерча мелашка, иштта кӀалхарча мелашка мехкдаьтта доаллаш хилар гучадаьннад. Цу майдерча №№ 750, 827 йолча шин скважино дийнахь - бус дукха «Ӏаьржа дошув» лу. Ахлово яхача майле, дукха ца доале а тӀерча мелашка мехкдаьтта доаллаш хилар а гучадаьккхад бурувдеттараша. Цу шаккхе майла тӀа итташ миллионаш тоннаш мехкдаьтта доалл, цхьабакъда хӀанзалца цигара хьадаьккха «Ӏаьржа дошув» ах мара дац.

ТӀерча мелашкара мехкдаьтта доахаш 35 скважина я тха мехкдаьтта промыслови управлене, царех хӀаране юкъера лаьрхӀача дийнахь-бус 500 тонн мехкдаьтта лу, из я вай мехка эггара лакхагӀа йола дебит. Цхьайолча скважинаша дийнахь-бус луш дола мехкдаьтта 1500—2000 тонн я. Царех я № 279 йола скважина. Дийнахь-бус цо хӀанз луш дола мехкдаьтта 1300 тонн я, мехкдаьтта вӀалла хий ца увш цӀена а да. Ше болх бе йолаелча денз массехк миллион тонн «Ӏаьржа дошув» деннад цо.

МалгӀабик - Вознесенски яхача майдан тӀа лаьттан гӀомара тӀоанашка мехкдаьтта доалла йиъ моттиг гучаьккхай. ХӀанз цу тайп- тайпарча тӀоанашкара мехкдаьтта даккхара балхаш деш да. Цу тӀоанашкара шера мехкдаьтта дакхха доладелча, дукхагӀа хургда «Ӏаьржа дошув», аьлча а 2,5 миллион тонн.

Тохкама балхаш деча скважинаша дийнахь - бус луш дола мехкдаьтта 60—300 тонн я, юкъера лаьрхӀача хӀара скважино луш дола мехкдаьтта бӀаь тонн я.

Ахлово яхача тохкама майда тӀерча мелашка мехкдаьтта доаллаш хилар а гучадаьннад. Цу майда тӀара скважинаш бокъонца техкац. Пробни тохкаш я цига хӀанз кхо скважина. Дийнахь - бус царех хӀаране лу мехкдаьтта 170 тонн я.

Доалахарча заманкульски майла тӀа корбонатни тӀоаний кӀалхарча наькъа тӀа промышленни мехкдаьтта доаллилга гучадаьннад. ДукхагӀа мехкдаьтта даккхара дӀахо тохкама балхаш де деза цу майла тӀа. Иштта цу майла тӀерча № 864 йолча скважина бурув техача даккха доладир юрски тӀоанашкара «Ӏаьржа дошув». ТӀерча юрски тӀоаний мощность 113 метр я, хӀаьта цу тӀоаний йизза йола мощность хӀанз а тӀехьа ховш яц. Из таххара дӀахо дукха балхаш де деза. Дуккха даьча тохкамаша хьахьекхад тӀерчеи кӀалхарчеи тӀоанаштеи юрски тӀоанаштеи юкъе бувзам ца хилари, царна юкъе йовкъаш хилари.

Ала дезаш да Тирка довкъашка мехкдаьтта доаллилга белгала хилар. Юрски тӀоанашка а иштта дукха мехкдаьтта доаллилга къоьгта хьахьекхад даьча балхаша. Цо хьахьокх МалгӀабика район йоккха перспективаш йолаш хилари 5—6 эзар метр кӀоарга бурув тоха дезаш хилари.

ХӀанз МалгӀабик - Вознесенски майле юрски тӀоанашкара мехкдаьттагазови залежаш гучаяхара бурув тоха доладаьд №№ 873, 876, 880 йолча скважинашта.

Цу лакхе йийцача майле санна Ахлово яхача майда а тӀерча мелашкара мехкдаьтта а дизза техкадаш, тохкама балхаш дукхагӀа де лерхӀ цига укх шера. Цига кӀалхарча мелашка мехкдаьтта доаллий хьажара бурув тохаш да № 823 йолча скважина. Нагахьа цига мехкдаьтта доаллилга гучадоале, дӀахо кхы а дукхагӀа бурувдетта доладергда кӀалхарча мелашкара мехкдаьтта даккхара. Цу майле хила тарлуш да юрски мехкдаьтта а. Тайп - тайпарча мелашкара мехкдаьтта дукхагӀа даккхара перспективаш я 4000—5000 совгӀа метр бурув тохар. Уж балхаш сихлена деш да тха мехкдаьтта промыслови управлене.

Г. ГАЛЯМОВ,
«Малгобекнефть» НПУ керттера геолог.

МОЛДАВЕ ДӀАӀА СА

ХӀара шера дарбаш дайта бӀаьшнах ух Каменка яхача молдавски поселке СибарегӀара, Уралера, Гаьнарча Къилбаседера, мехка кхыча районашкара. Укхаза Днестра йистерча хозача хьун парке санаторий я дуккхача дӀазараштa комсий хица дарбаш деш. Молдавски медикаша комсий хица дуккха дарбаш ду кхыча здравницашка а.

Молдаве къахьегамхошен хьашашен чӀоагӀа дика могаеш я Вадуй-Воды яха юрт. Укхаза Днестра йисттерча листача хьунагӀа да «Дойна» яха салоӀа цӀа. ХӀаьта кӀеззига дӀахо ваьннача хьалъеш латт цхьаькха а комфортабельни здравница. Массехк шу хьалхагӀа кемпинг хьайийллай Вадуй-Водашка. Укхаза ух автомобилашца наькъа баьяна лела туристаш. Цул совгӀа, циггача хьаяьй тӀехдика турбаза а.

Геттара дика могаеш я «Советская Молдавия» яха санаторийи «Солнечный берег», «Пересечено» яха салоӀа цӀенош.

Молдавски Швейцари оал Меринешты яхача юрта юххерча Днестра участках. Шоай здравница хьалъяра цигара моттиг езаеннай республика коммунальни боахама болхлошта.

Днестр Ӏаьржача фордах дӀакхеттача я Сергеевка яха молдавски курорт-санатореш, салоӀа цӀенош, пионерски лагераш. Курорт шеръеш я. ХьатӀадоагӀача шера укхаза хьаелдаргья кхы цхьаькха а 520 моттиг йола пансионат, 500 моттиг йола салоӀа цӀа. Корнешты яхача поселкана юххера моттиг хержай керда санаторий хьалъяра. Укхаза дарбаш дергда шоай химически довттамга диллача трускавецкичарга дӀагӀоттташ долча моттигерча минеральни хишца.

(АПН).

МИШТА КХОАЧАШДУ ЮБИЛЕЙНИ ШЕРАРА ДЕКХАРАШ

ХЬАЛХА ЛАТТАЧА ФЕРМЕ

Грозненски района «Горячеисточненский» яхача совхозе ше лелалеча хьайбашта дукха дулх тIакхетийтарах йовзаш я Джабраилова Эмиса кулгалдеча шурий - товарни ферма коллектив. Шерагара шерага шоай производственни планаш тIехкхоачашъеш къахьегаш хьабоагIа хьайбаш лeладераш. Доахангара дукхагIа шура яккхаран къонача хьайбашта дулх тIакхетийтаран эшаш йола говзал йолаш барт тайна коллектив я укхаза болх бер.

Иштта лакхача толамашца накъаболх хьайбаш лeладераш Советий Iаьдала 50 шу дузача шейна а. ХIара бетта планаш тIехкхоачашъю цар, хIаьта къаьстта дика хьокхамаш гойтар коллективо май бетта. Юкъера лаьрхIача хIара къонача бежана тIакхета дезар 449 грамм дулх долча из 905 грамм хилар. Кхы а лакхагIа хилар из хьокхам цхьаболча скотникий. Иштта Юнусев Идриса лелалеча 72 къонача племенной бежанах хIаранена юкъера лаьрхIача дийнахьи буси 1163 грумм дулх тIакхетар, хIаьта Эльмурзаев Увайса лелалеча доахах хIаранена 1138 грамм тIакхетар. Иштта лаккхара хьокхамаш да Муртазалиев Махьмада, кхычар а. Уж толамаш даха вIаштIехьлаьлар зоотехнически бокъонаша дIалеххача тайпара хьайбаш доажадарах, царна деррига эшаш дола гIулакх ниййса лeладарах. ДIайийначеи эрий тIаяьиначеи баьций даьгIенашка доажалу хьайбаш. Из болх иштта дика лелабарах бригада коллектива вIаштIехьлаьлар май бетта деррига 361 къонача бежана планал совгIа пхи тонн дулх тIакхетийта.

Къона хьайбаш лeладерашта тIехьа ца бусаш болх беш хьабоагIа ферма доярказа а. Дийнахьи буси ферме ерригa яккха еза шура 1400 килограмм йолча цар 1600—1700 килограмм йоакхх. ХIаьта дийнахьи буси ферме хIара кхоабача Iаттагара юкъера лаьрхIача 10—11 килограмм шура йоакхх. Кхы а лакхагIа да уж дояркай М. Еременкой, Ш. Агаевай, П. Дудаевай. Царех хIаране шоаш гIулакх деча доахангара 240 — 260 килограмм шура йоакхх, из планал совгIа а я.

Покхка терко тIайохийт ферме зоотехнически бокъонаш балха юкъейоалаяра. Массанена ховш да мел доархIаме да ферме шин сменах болх бар. Цу гIулакхо дикка лакхъю балха овсарле, хIаьта дояркашта цох хулаш дола дика дувца дезац. ХIанз цу гIулакха кийчо еш я ферма коллектив. Май бетта ферме хьайийлар кердача хьалашка дояркаш болх бе Iомабу курсаш. ХIаьта июнь бетта хьалхарча деношка ферма цхьан корпусе шин сменах болх бе болабеннаб. Дукха ха ялалехьа ерригa а ферма шин сменах болх беш хургья.

А. ПЕНЬКОВ.

БАЛХАШ СИХДЕННАД

Соахка тха звено членаша 75 гектара тIа кхеяьар шекара свекла. Цу шера дика хьувкъам кхебе карагIдаьлар тха коллективана. ХIара гектара тIара 31,6 тонн шекара свекла чуера.

Укх юбилейни шера хIаране уйлаш, хьатIадоагIа деза цIей лакхача къахьегама совгIаташца дездара тIаерзаяь я. Цудухьа шоаш тIаийца лакхара социалистически декхараш кхоачашдара хьинар кхо ца деш къахьегаш хьабоагIа звено членаш.

Турпахье а кийчдир оаха шекара свекла дIае лаьтта. БIаьстан юххье из культура дIаелехьа кхай тIа кхоачамболлаш минеральни удобренеш ехкар, лаьтта кIаьддир. Соахка суперфосфат кIезига яр боахаме, хIаьта укх шера удобренеш шортта Iалашъяьй, цудухьа царех биззa пайда эц свекла лелаераша. 5 центнер суперфосфати 1,45 центнер аммиачни селитреи тайсай оаха участкерча хIара гектара тIа.

Шийй участкера ерригa свекла дIае пхи ди мара ха эшанзар звенона. Из керттерча даькъе звенона тIачIоагIъяь техника йолга да. Цу гIулакхо аьттув хулийт балхаш дикагIа чакхдаха. Ханаш зехьа дIаахийтац, хIаравар агротехника бокъонаша дIалеххача тайпара дика лелале йиш йолаш ва шийгIа тIачIоагIъяьча участкера балхаш.

Свекла хьатIаяла йолаеннача хана дена из дика хьувкъаяра дукха даьл гектарникаша. Шозза массанахьа культиваци яьй. Свекланa лазараш ца кхетийтар дукхьа молхаш техай.

ХIанз каст-каста хулача йоачаша балхаш чакхдахара повкъарле ю. Оасар чIоагIа дегIаух. Малх хьежа ди эттача цу сахьате берригаш оасар дерабовл. ДегIалена оасар сихха оаха дIадоаккхаш хинналецаре цох хьалийкъа хургьяр тха участкера свекла. Цхьабола гектарникаш хIанз кхоалагIа оасар деш боахк.

Хьагучох тха свекла дика хьувкъаргья. Нийлхал йоагIача тайпара я. Свекла сов нийлха хилча хьувкъам лохагIа хулга ховш ба гектарникаш, цудухьа из болх а ханнахьец дикеи чакхбаьккхар звенос.

Геттара дика я Албогачиев Махьмад - Хьасана, Хидриева Зайнапа, Цечоев ЗаIама тIачIоагIъяьча участкашкара свекла. Цар соахка а чуйицар эгтара дукхагIа свекла. Из культура кхеяра лакха говзал Iомаяьй цар массехк шера. Хьагучох цар хьувкъам гектара тIара 500 центнерага дIакхача мег.

Укх шера планах хIара гектара тIа 180 центнер мара кхее ца езача 300 центнер чуэца социалистически декхараш тIаийцал звено членаша. ТIаийна декхараш толамца кхоачашдергхиларах дог тийша я тха коллектив.

А. АЛБОГАЧИЕВ,
«Знаменский» совхоза свекла лелаеча звено звеньевой.

ПРОФСОЮЗ—ЯХЬ ВIАШТIЕХЬЙОАККХАР

Болхлоехи гIулаккхерча нахахи 85 саг мара юкъе ца воагIаш йола зIамига организаци я Нохч-ГIалгIай республика наькъаш дехкача управлене № 505 йола наькъа участок. Цхьабакъда, барт тайна я укх тIехьарча хана цига вIашагIкхийтта коллектив.

Профсоюзни организаце балха тIа белгалдоалаш гIулакх да. дешаш къесталеча хана принципиальность йолаш цо ший болх участка коллективана хьалхашка латта декхараш кхоачашдара тIаберзабаь лелабеши хилар. Производственни гIулакхашта цо еш йола влияни чIоагIа холуш я.

№ 505 йолча наькъа участке болх беш мел вола саг профсоюза член ва.

Месткома балха план коллективана хьалхашка латтача декхарашка хьежжа а профсоюза членашта хеттараш терkaлдеш а увттаю. Месткома заседанеш, массаза а, бетта шозза хул. вIашагIкхийттараша чIоагIа дакъа а лоацаш. Укх тIеххьарча хана корта болашагIеи балха массе оагIув чулоацаши я месткома заседане повестка. Цига дувц производства эффективность лакхъергйолаш къахьегам лорабарахи кхерамален техникахи дола, къахьегама дисциплинах дола дешаш, тIаийца социалистически декхараш мишта кхоачашду хьеж, и. кх. дI.

Шоай болх дикка тоабаьб месткома массазарча комиссеша. ХIара бетт-бетта профсоюзни собранеш ю, пенгазеташ арахец. вIаштIехьдоах тайп-тайпарча темаех лаьца лекцеш ешилгеи докладаш елгеи.

№ 505 йолча наькъа участка дика вIаштIехьлаьккхад социалистически яхь лелаелга, коммунистически къахьегама тIехьара болам боаржабелга. Яхьа юкъе дакъа лоацаш ба участке мел бола болхлойи гIулакхера нахи. Производства маякаш ба грейдеристаш нн. Андрюнкин, Лазеев, ремонт ераш нн. Хатуев, Зуева, шофер Ханов, дуккха кхыбараш.

Участка администрацеи профсоюза месткомои цхьана отта а яь, кийчъяьй наькъий-ремонтни пункташтеи дистанцештеи юкъе производства чухьара яхь делаяра хаьдда йола условеш. Бетта лелаьча яхьа итогех дикагIа йолча наькъий-ремонтни пункта е дистанцена вымпел хьожаю. Яхьа итогех месткома шерарча заседане доклад ю наькъа участка начальника.

Яхье котбаьннача къаьст-къаьстача болхлошта материальни моральнии поощрени яра системага кхыча оагIорахьара хьежаб. Цу гIулакха лаьрхIа вIашагIделла Сийлен книжкеи доскаи да, шерра пайда эц Сийлен грамотех, ахчанца телача премеех, кхыча формаех. Социалистически яхьа итогаш шерра ювц дьокхамий доскаш тIа, къаьстта шоай тайпарча бюллетенешка, пенца хьалдеттача кепайоазон тIа и. кх. дI.

Производственни гIулакхашта чIоагIа влияни ю болхлой инициатива бокъонца йола штаб а хиина дIаэттача массаза а болх беча производственни совещане. Цунна кулгалдеш ва № 505 йолча наькъа участка керттера инженер нов. А. Т. Король. Производственни совещане тайп-тайпара дешаш дувц (наькъаш дахкара, царна ремонт яра балхашта кийчо яра хьакъехьа, автотранспортах, наькъашка балхаш деча машинех пайда эцара хьакъехьа, и. кх. дI) хоадамболлаш йола решени тIаэц, хIаьта наькъа участка начальника приказ тох уж кхоачашде деза ханаш малагIаш я а бехктокхамера нах малаш ба а хойташ.

Профсоюза месткомо чIоагIа уйла тIайохийт кхетамеи культурно-массовии балха, ший низ кхоачар ду коммунистически къахьегама тIехьара болам тIа-тIа шерагIа боаржабара, социалистически яхь пайданегIа хилийтара. Кхетама болх беча юкъе общественносто шерра дакъа лоацаш хиларо йиш хилийтар къахьегама дисциплина чIоагIъе.

Массе тайпара ба наькъа участка профсоюза месткома болх. Цун керттера лостам сенах латт аьлча, из латт наькъаш дехкара-тоадара балхий эффективность лакхъярах, цун дикал тоаяра мамогга новкъостал дарах. Цхьабакъда, аьлча хаьи хургдац, цу декхарах местком дика лоархIаеш хилар.

Укх шера Сийлахь-боккхача Октябра 50 шу дизара сийна тIаийца социалистически декхараш кхоачашде оарцагIъяьннача № 505 йолча наькъа участка коллективо 157 процент кхоачашъяьй пятилетка шоллагIча шера пхе бетта паччахьалкхен план.

Республике лелаеча социалистически яхьа итогех цкъа санна дуккхаза а призови моттигаш кхаьчай участка коллективага, хIаьта хIанз цунга я бувзама, автомобильни транспорта, шоссейни наькъий болхлой профсоюза обкома а Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Советерча автомобильни даькъаш дехкареи тоалареи Управлене а карара кара тела Ше байракх. Цу даькъе доккхий хIамаш карагIдаьннад профсоюза месткома.

У. ГАГИЕВ,
Нохч-ГIалгIай наькъаш дехкача Управлене планово - производственни отдела начальник.

КХОАНА — ЯЙГАЧА ПРОМЫШЛЕННОСТА БОЛХЛОЙ ДИ

Юбилейни шерара задани хадданза тIеххкхоачашъеш къахьег Острянина Зинаида керте латтача бригада коллективо. № 1 йолча фабрике хьалха латтача бригадаех я из коммунистически къахьегама коллектив. Укх шера пхе бетта планал совгIа цар арахийцай 130 эзар сома маьха продукци. Укх деношка цу бригадана хьожаяьй фабрика карара-кара тела Ше байракх. 130 процентал лохагIа йоацаш кхоачашъю шоай хIара деннара норма хIамаш тегараша Льянова Марема, Янларова Марияс, кхычар а. Дика хул цар хьалаь моллагIа баракъа.

Сурта тIа: (аьрдехьара аьттехьа) бригадир З. Острянина, М. Льянова, М. Янларова.

М. Мокеева сурт.

ХЬАЛХАШКА ЛАТТАЧА ДЕКХАРЕХ ЛОАРХIАБУ

1967 шера — пятилетка шоллагIча шера 5 бетта баьча балха итогаша тешал ду хIамаш тегарий къахьегама хьинар чIоагIа айденна хилара. Коллективаша кердa къахьегама толамаш даьхад. Пхе бетта плэн ханал 5 ди хьалха, 25-ча мае, кхоачашъяьй, планал совгIа 58 эзар сома маьха продукци еннай. Соахкарчул дикка дукхагIа арахийцай мах беча предприятеша дукхагIа хоатташ хинна хIамаш. Масала, соахка хьалхарча пхе беттачул дукхагIа арахийцад берийи кхалнаьхеи 95 эзар баракъа, берийи маIача наьхеи 21 эзар коч. Мах беча организацешта лаьрхIачул совгIа дIаенна кийча продукци 23 эзар сома маьха я, соахка цу хана еннaчул — 674 эзар сома маьха дукхагIа. Коллектива хьокхамаш дика да продукци хьаярга дIабода мах лохбарга диллача а. Продукцега бода мах лохбарах кходаь ахча 14 эзар сом хилар.

Дикеи хозеи баракъаш дIалехаш болча бахача наха эшараш кхоачаш а деш, баракъий 80 модель караерзаяьй объединене, хIаьта царех 1967 шера 4 бетта производствана юкъейихьай баракъий 59 керда модель. Ростовски художественни совето чIоагIъяьй эргалаьхача берий зипа баракъий 3 модель.

Сийлахь-боккхача Октябра 50 шу дизара цIейна накъаболхаш хьае аьнна керда юбилейни кхо хIама хьадагалаьцай объединене конструкторaша: кхалнаьха шин комплекти маIача наьха кочи.

Шерра дIаболабаьб объединене рационализаторий болх 1967 шера, 5 бетта ерригача объединене гIолла хьачуенна чакхъяьхай 13 эзар сом экономически эффект хургйолаш йола 46 рационализаторски предложени. ДикагIа бола рационализатораш: нн. Щербина Мария Александровна, Лещенко Виктор Степанович, Савенкова Людмила Борисовна, Силина Анна Ивановна, Сумина Римма Васильевна, кхыбараш.

Производственни программа толаме кхоачашъяйташ, къахьегама овсарле лакхъяйташ, продукце дикали къахьегама хьалаши тоалайташ долча хьалех цаI да керда техникеи технологии юкъейоалаяр, организационно - технически мероприятеш чакхъяхар, чурча кхоачамех пайда эцар.

Объединене чIоагIа уйла тIайохийт халачеи кулгашца дечеи балхашта механизаци яра. Укх шера 5 бетта дуккха балхаш даьл баракъаш хьадоахачеи кийчдечеи цеха механизаци яра, масала, механизаци яьй кIадаш дистараи хьахаржараи, кIадаш тIадоаладе тархеш техай, хIаьта ер шу чакхдоалаш кIадаш дIачутелара а механизаци ергйолаш я. Хьадаьхача баракъий доакъош тIа аргIан номераш увттаю машинаш я. Искусственни хьоаса (лавсан, териален, нитрон) увча кIадех ю берий костюмаш дикагIа тегара № 1 йолча филиале хепалургдоаца овнаш ду къаьстта шоай тайпара лапкаши 697 классах йола 5 машини оттаяьй.

КIадаех ду кхалнаьхеи берийи баракьаш ясле ухача берий кочамаши кердача тайпара, къаьстта ший тайпарча приспособленеца хьалхашка гIоллеи качамашка гIоллеи доганаш а деш, тега йоларах къахьегама овсарле цу балха тIа 42 процент лакхъяьй, экономически эффект 10 эзар сом хиннай.

Белгалдаккха деза оттаяь заданеш лакхъяра коллективаша толаме болх беш хилар. Де а доагIаш сий деш я хIамаш тега № 2 йолча цеха (начальник нов. Сапронов Петр Федорович), хIамаш тега № 1 йолча цеха (начальник нов. Жабко Нина Михайловна), № 1 йолча филиала (начальник нов. Демченко Мария Ивановна) коллективаш.

Сийлен Доска отталаьд объединене, хIаьта цу тIа хьалтехав производстве хьалха латта 50 саг. Царех ба: мотористка нов. Радимушкина Александра Васильевна, слесарь - ремонтировщик нов. Погребняк Николай Петрович, мотористка нов. Селютина Екатерина Николаевна, кийчача хIамай контролер нов. Чурилова Анна Гавриловна, хIамаш тега мотористка нов. Мурдаева Дахий Чаба, мотористка нов. Щамрай Мария Павловна.

Советски Iаьдала 50 шу дизара сийна доккхагIа дола декхараш тIаийца бола производстве хьалха латта дикагIа бараш тIаязбеш дола Къахьегама Сийлен книжка да объединене.

ЛоархIаме болх ба Нохч-ГIалгIай АССР-а яйга промышленность хьаяреи дегIаахареи материалаш гулъеши истори язлеши болча яйгача промышленноста къаьнарча болхлоех латтача группо бер. Цу группана юкъебахаб хIанз пенсионераш бола къаьна коммунисташ 2-ча фабрика керттера инженер хинна нов. Ашрапова, 3-ча фабрика директор хинна нов. Н. М. Андрюшенко, нн. Марочкин, И. В. Хананева. Царца айхха бувзам лоаттабу объединене вIашагIъеллача тIемеи къахьегамеи сийлен клубо. Цига вIашагIкхийтта хилар къаьнача коммунистаца нов. Климовцеи Советски Союза Турпалца нов. Кипкалоцеи. Тха объединене кагирхошта чIоагIа дика хет уж тайпа вIашагIкхетараш.

Парткомо, администраце, профсоюзнии комсомольскии организацеша чакхйоахаш мел йола мероприятеш производственни план ханал хьалха кхоачашъяран арахецача продукце дикал тоаяран тIаерзаяь я. Коллектива карагIдоала дика гIулакх санна лархIа дезаш да болхлой, ИТР-ий, гIулакхерча чаьха идейно-политически боарам лакхбар. Партийни дешара шу толаме чакхдаьккхар «Марксизма лардаш» яхача дить шера вIашагIъеллача нов. К. А. Борисова пропагандист а йолаш йолча школо. Итогови занятеша дика результаташ гайтар. Цига деша вагIача 10 саго цхьаккха тройка йоацаш тIехдикеи 6 саго дикеи чакхдаьккхар дешара шу. Нов. Демурчан М. Г. пропагандист а волаш йолча кружокашка а дикача результаташца чакхдаьккхар дешара шу. БIарччача шера болх беш хилар производства говзанчий школа. Цу доллача хIамаша новкъостал дир производственни программа толаме кхоачашъяра.

Объединене коллективай дегаш уразоттадаь даьхача толамаша, уж кийча я производственни программеи Советски Iаьдала 50 шу дизара сийна тIаийца социалистически декхараши ханал хьалха кхоачаш а дь, къахьегама кердача совгIаташца цу дезача денна накъаяха.

А. БАБАДЖАНОВ,
Грозненски швейно - производственни объединене генеральни директор.

РЕПОРТАЖ

ФАБРИКА ШИН ЦЕХЕ

Iуйрйина бархI сахьат доалаш латт. Грозненски кога гIирс беча фабрика проходной гIолла кхотабенна дIачуухаш ба болхлой.

Цхьа юкъ йоаллашехьа беррига болхлой шо-шоай цехашка бекъа а бенна балхаш тIа дIаэттар. ДIадоладелар юбилейни шерара цхьаькха а балха ди. Къаьстта ер деноош чIоагIа лоархIаме да цига болх беча наха. хIана аьлча хьатIакхоачаш латт яйгача промышленноста болхлой деза цIей. Цу денна совгIат кийчдара шоай хьинари низи кхо на беш къахьегаш ба кога гIирс бераш.

Массехк минут ялалехьа фабрика керттера инженер Хлевнюк Василий Климентьевичи фабрика партийни организаце секретарь Агабеков Владимири волча кхаьчар со. Юбилейни шера дикагIа хьокхамаш доаха коллективаш малагIаш я шун аьнна аз хьаттача цар цIераш яьхар кхоалагIчеи пхелагIчеи цехий коллективай. Къаьстта чIоагIа могаю кхоалагIа цех.

КхоалагIа цех. Конвейера шин оагIорахьа гIолла дIаэтта латт болхлой. Цхьанне санна массане а кулгаш сиха лел балха тIа.

— ХIанз хьона гучул лаьгIлац болх смена йистейоаллача хана а, — аьлар цеха начальника Шишкин Петр Михайловича. Из да хIаранена ший болх дика ховш, цу тIа кулгаш шаьрденна хилар, яхаш дувц цо. Цох беркат доалаш хилар къаьгга гуш да. Духхьала май бетта планал совгIа арахийца кога гIирс 1500 пар ба, хIаьта кога гIирса дикал планахчул 1,1 процент лакхъеннай. Шоай дезача цIейна кхы а доккхагIа совгIат кийчдаьд цеха болхлоша, — аьлар фабрика партийни организаце секретара нов. Агабекова. ХIанзлехьа хьалхарча декада планал совгIа арахийца кога гIирс 700 пар ба.

Шоай коллективо доахача къахьегама толамех хоза а хеташ дувц нов. Шишкина. Цхьаболча болхлоша конвейер тIа колодкаш хьатIаувттаю, шоллагIбараша затяжка ю, кхоалагIбараша цхьан минута болх сеца ца лоаттийташ кога гIирса айраш клеяца хьалтIачIоагIду, дIахо отделка ю. Конвейер кхоачалуча кога гIирс кийча хул.

Юбилейни шера тIаийца декхараши паччахьалкхен плани ханал хьалха кхоачашъяра, къахьегами овсарле лакхъяра, арахецача продукцега дIабола мах лохбара къаьстта дукха балхаш даьд тха цехе укх шера, — аьлар цеха партийни организаце секретара нов. Исакина. Царех керттердараш хьоахадир цо. Нагахьа къахьегама дисциплина толхаяь моттиг нийслойя, смена чакхъяьлча дувц из дош, бе боагIа бехк бу, дIахо йолача хана коллективо из ловргдоацилгIа дIахойт. Уж санна бараш пенгазета тIа а бувц. Цехе бIарг тIаоттаргболча хьалтеха доалл социалистически яхье яьннача сменаша доаха толамаш тIадола хьокхамий доска. Сарахьа хIара смеча хов ше даьха толамаш.

Цеха коллектива сий лакха лоаттадара беррига теркам тIабахийта къахьег хIара болхлочо. Хьа кулгаша хьадаьдале дика хила деза яхача девизах къахьег хIаране. Цудухьа ди тIехьа лакхагIа хул продукце дикал. Къаьстта дика къахьег нн. Черниченкос, Кравченкос, Корнилова, Худолея, кхыбараша.

Кога гIирс беча № 3 йолча цеха болх дIабаха йиш яц Шаулов Асаила кулгаллеча модельно-заготовочни цеха коллективо беча балхага хьежжа мара.

Из дика кхеталу цеха болхлоша. ДIачувоалача кога гIирс хьабара дIайохьийтача материалашка хьожаш ягIа контролер Сорокина Валентина. Цун юхь тIа елар дувл. Из цхьан хIаманна раьза хинналга кхета а деш, фуд хьона хозахийттар аьнна хаттар ду нов. Агабекова. Денна жоп лоаца дар: «укх бетта цхьа моттиг нийсъеннаяц, зIамига хинна а продукцена юкъе сакхат долаш.» ХIанз санна акхар болх бойя технически тIахьожамя болхлой эшаш а бац, яхаш дувц цо сов раьза а хинна. Цу даькъе къаьстта дика къахьег нн. Лабинцовас, Остриковас, Баскаковас, кхычар. ТIехдика я цар кийчъю продукци.

Иштта къахьегача цеха болхлоша хьалхарча декада план ханал хьалха кхоачаш а еш, дика совгIат кийчдаьд яйгача промышленноста дезача цIейна.

Б. КОСТОЕВ.

КЕРДАЧА СИСТЕМАГА ДОВЛА КИЙЧЛУШ...

Грозненски аьшкабетона конструкцей завода управлене телефонограмма кхаьчар: «Хьовзам боацаш дIакхаьчад тхо. Массавар дика дIатарвеннав».

Из телефонограмма кхаьчаяр Iаьржача форда йисте салаIа бахача завода болхлошкара. Укх шера тха завода коллективо Iаьржача форда йисте Лазаревски яхача станце хьалдаьд шоай болхлошта лаьрхIа ворхI цIа. Шенош вагIа моттиг чIоагIа хоза я. Кхача хургболаши бытови гIулакх дергдолеи хьалаш кийчдаьд. Цкъа бахача болхлоша ткъаь дийнахьа салоI, путевкаш маьха дарегIа а я. ХIанз хIара шера ахканарча сезонах шин бIаь болхлочо салаIа йиш я цига шоай дезалца. Цунга хьежжа заводе болх беча наьха балхацара безам лакхлу.

Мичара енай завода салаIара йола шоай база хьалъе средстваш? Уж предприяте фондера хьакъоастаяь я болхлой культурно-бытови хьалаш тоадаран, производство эргаяккхаран. Из фонд, ховш махиллара, хьахулаш я. предприятена хулача пайда чотах. ДIададахача шера завода планах бе безаш хинна пайда 550 эзар сом дар, хIаьта баь пайда 689 эзар сом да. Цу пайдах хьакъоастаяьча отчисленех цу гIулакхашта лаьрхIа йола йоккха фонд хьахилар. Цу фондах цхьа дакъа дикагIболча болхлошка дикагIа салаIийтара дIададахийта лаьрхIар. Цул совгIа завода планал совгIа баьча пайдах хьакъоастаяйир болхлошта баха цIенош дара средстваш а. ДIадахача шера 40 дезала квартираш елар, 14 дезала йоккхагIйола квартираш еннай. Цхьа бутт боаллашехьа хьалдаь даргдолаш да 40 квартира хула цIа а. Из деррига а хьахиннад заводо планал совгIа баьча пайдах.

Планированеи экономически стимулированеи кердача системага яланза я тха завод, цхьабакъда хIара болхлочоа къаьгга гуш да заводо беча пайдах хьахулар. Кердача системага завод яьлча боахама пайда стимулирующи лоархIам дикка лакхдургба.

Кердача системага яьнна завод болх бе йолаелча керттердар да реализаци еча продукце боарам лакхагIа хилар, производствана хула пайда, рентабельность. Предприяте фонда метта пайдах еча отчисленеи чотах хьахургья материальни поощрене фонд, социально - культурни мероприятеи бахача наха цIенош хьалдареи фонд. Инженерно-технически болхлоштеи гIулакхерча нахаи духхьала материальни фондера мара премеш тергьяц. Цох цхьа дакъа болхлошта кхы тIа а премеш телараи, новкъостала болхлошта ахча теларан дIадохийт. Цул совгIа цу фондера премеш тел шу чакхдаьннaчул тIехьагIа яьча балха итогех.

ХIанз керттерчарех цхьа декхар да боахама кердача реформага довлар, из сихагIа чакхдаккхарга хьежжа лаккагIа хургда доаха къахьегама толамаш. Кердача системага ховлара дукха балхаш деш да производства эффективность, къахьегама овсарле лакхъяра, бедали материалаши дукхагIа кхоара. Планированеи экономически стимулированеи кердача системага довла кийчдалар — из да боахамий цехашкара, участкашкара расчет шеръяр ерригача предприяте балха юкъе из гIоргйолаш.

ХIанз заводе дикагIа кхоачашбу экономически болх. Кулгалхошта, инженерно - технически болхлошта йиишай экономиках лаьца лекцеш. Кердача системага довларах лаьца беседаш яьй «Красный молот» заводерча специалисташа - экономисташа нн, Гоцке, Макалина, Чусоваяс.

Тха завода отделашка предприяте технико - экономически хьокхамий кIоаргга анализ а еш балхаш ду, иштта балхаш ду планированеи учетен метозаш тоаяра. Хьалха дIаяхача хана кийча продукци дIайохьийталга керттерчарех лоархIаш зацар. ХIана хIара денна учет лелаю реализаци еча продукцена.

Рационализатораша дукха балхаш ду къахьегама затраташ кIезигагIа хилийтара, материалаш, Iн, электроэнерги кхоара. Цхьайолча хана эргалькхха хийца технологи чоалхане йоацаш яле а, цо дикка экономи ю. Масала, йоккха еце а аьшкабетона муфташа дукха моттиг дIалоацар пропарочни камерашка, из бахьан долаш йовш хинна Iн нормал шоззакхозза тIех яр. Камера чу а ца ецш муфташта пропарка е аьнна предложени елар рационализатораша. Цо шера паччахьалкхенна бу пайда 1240 сом да.

Советски Iаьдал даьнна 50 шу дузача денна сийленца накъаяхара доккхий декхараш тIаийцад завода коллективо. Итт бетта план 25-ча октябреи шера план 25 декабреи кхоачашъе лерхI. Шера планал совгIа арахецаргья 32 эзар кубически метр аьшкабетона изделеш, цхьа эзар кубически метр бетон, цхьа эзар кубически метр маркхал, ши эзар тонн асфальт. Коллективо хош деннад шера планал совгIа 50 эзар сом пайда бе, цох 40 эзар сом Октябра дезача цIейга кхоачабеш.

Уж декхараш толамца кхоачашдеш да. Пхе бетта план 109,6 процент кхоачашъяьй. Планал совгIа арахийца продукци 280 эзар сома маьха я. ТIехкхоачашъяьй кийчача продукцена реализаци яреи пайда бареи план а. Дика къахьийгад нн. Лемешко, Пикулин, Евдокимов керте латтача цехий коллективаша.

КарагIдувла дикадараш дукха дале а, хIанз а тIехьа дукха кхоачамбоацараш да завода балха юкъе. Дика лелац хьу чакхйоахача цеха болх. Керттера бахьан да кхоачамболлаш хьу ца хилар. Цудухьа шерагара шерага вогIа хул доаха толамаш. Ритмично дIабахийтац болх, план кхоачашъяц, доха я къахьегама овсарле а, болхлой алапи а. Цул совгIа дика хилац арахецача аьшкабетона изделеш а. Дукха нийслу брак йолаш моттигаш. Цу гIулакха бехке ба цехий коллективаш, кулгалхой.

Дикка тоабе безаш ба Iилман ларда тIа къахьегам вIаштIехьбаккхара болх а. НОТ-ах шера балха юкъеяхьа лаьрхIа мероприяти 30 совгIа я, цар паччахьалкхенна бе беза пайда 36 эзар сом да. Цхьайолча цехий кулгалхоша тесса лелабу Iилман ларда тIа къахьегам вIаштIехьбаккхара болх. Изделеш цIенъяра станок хьа а яь болх бе йолаялийта лаьрхIадар, цхьабакъда из хьа ца яр бахьан долаш уж балхаш хIанз а тIехьа кулгашца ду. Механизаци е йиш йола кхы дуккха балхаш да хIанз а тIехьа кулгашца деш. Из Iаткъ продукце дикала. Лоацца аьлча заводе йолаш йолча резервех гаьнна пайда эцац. Уж кхоачамбоацараш гуш да завода коллектива. уж дIададахара хIанз къовсам дIаболабаьб заводо.

В. БЫРДИН,
Грозненски аьшкабетона завода къахьегамеи алапеи отдела начальник.

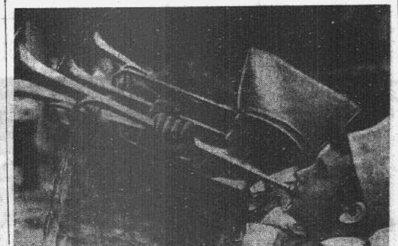
КОРДИОГРАММА — ТЕЛЕФОНАЦА

Армене Іилмай Академе вычислительни центра болхлоша Крищян Эмилен Сардарян Оникен республика унахцІено лоралра Министерства кардиологен дегай хирурген Института лоращца Арутюнян Назикацен Есаян Маргаритайцен цхьана хьадагальцай ший тайпара установка — полупроводникови приставка — электрокардиографически аппаратах йоалла преобразователь. Цун новкъосталца телефонни саьргашка гІоала мел гаьна езе а дІаювца йиш я электрокардиографически аппарато хьатІаьккха дего беча балха кривой. Юрташкарча хьалашка шийна ниса кхы цхьаькха йоацаш дика я керда приспособлени, це лорашка торо хулийтаргья республике дегашта дарбаш деча дикагІа болча специалистацца дагабувла.

Телефона номер хьагулйича кхоачам ба цу гІулакха, тІаккха дего беча балхага хьежаргья кардиологически центрера приборащ. Кардиограмма кхета а яь, консультанта телефона саьргашка гІолла дІакхайкадергда де дезаш дола хІамаш.

Кастта цу кердача приспособленех пайда эца йиш хургья Армене юрташкарча ерригача больницашка.

(АПН).

Хьакхаьчад массане а, къаьстта дешархоша сатувсаш хинна ахка. МассагІа да акхар де лерхІараш. ХІаьта хІанз шоай каникулий цхьадакъа пионерски лагерашка дІахьу укх сурта тІа вайна бІаргагуча пионераша. Уж ба укх деношка сезон хьаеллаш лагере хургдолча цІейга кийчлуш.

Н. Куана сурт.

БЕРАШТА СОВГІАТАШ КИЙЧДАЬД

Дешара шу йисте а даьккха шоай ахкан каникулаш дІайолаяьй вай республика школай дукхагІболча дешархоша. Тайп-тайпарен сакъердамел хургба цар салоІам. Цхьабараш пионерски лагерашка, шоллагІбараш — унахцІенон площадкашка, юрташка шоай гаргара нах болча, иштта кхычахьа а. ХІаьта цхьадола бераш цхьаннахьа ца а долхаш цІагІа дусаргда. Цхьабакъда цар а сакъердаме дІахьоргда шоай ахкан каникулий денош.

Царна лаьрхІа я укх деношка Грозне Окружной улицагІа хьайийлла берий клуб. Бераша лерттІа салоІаргдола деррига хьалаш да клубе. Йоккха ши зали цул совгІа диъ цІап да цу чу. Ловза безам болчарна шахматаш, шашкаш, истола тІара теннис, домино, кхыдараш да. Ил совгІат бераштa кийчдаьр Грозненски № 8 йола домоуправлени я.

Клуб торжественно хьаеллача дукха дешархой, цар дай-наной, хьехархой, КПСС Октябрьски райкома, ВЛКСМ-а горкома викалаш баьхкабар. Клуб хьайийллар № 8 йолча домоуправлене партийни организаце секретара нов. Ф. И. Ганозова. Цул тІехьагІа къамаьлаш даьча домоуправляюще нов. Г. Х. Баймурзнева, № 57 йолча школа директора заместитела нов. В. И. Шикуновас, кхычар а дийцар бераша лерттІа салоІара укхаза вІаштІехьдаьхача хьалех.

ХІаьта юххера а къамаьл даьча дешархоша дийхар цу клубах Морозов Павлика цІи тиллар. ТІаккха цига гулбенначарна лаьрхІа республикански теникий театра коллективо «Тайна дремучего бора» яха спектакль гойтар.

Н. МАРЧЕНКО.

ЛОРАЕ ОБЩЕСТВЕННИ ПОРЯДОК

Къахьегамхошта коммунистически кхетам баларан зуламаш делга цІендаь дІадаккхаран боккха лоархІам болаш я социалистически бокъо, советски закон. Укх тІеххьарча хана партен правительстван цхьадола дукха гІулакхаш даьд вай мехка деш дола зуламаш дІадахара тІехьа лоаттабеча къовсаме. Цу хьакъехьа эггара лоархІам барех цхьа документ да 1966 шера 26 июле араданна, «хулиганство бахьан дола бехктокхам лакхбарах» СССР-а Лакхехьарча Совета Президиума Указ. Из документ тІайийцачул тІехьагІа дикка кІезигденнад гор. Грознен республика районашкен хулиганал. Бакъда хулиганалца лоаттабу къовсам милице керттерачарех цхьа декхар да.

Фу бахьанаш да хулиганал хьахулийтараш? Эггара хьалха менна вахар да. Масала, 1967 шера 5 феврале Грозненски крекинг-завода операторa Солопов Анатолий Николаевич ший гаргарча наьхацига менна вехар. Цо цига къаракъ а моладаь боxавир ший кхенза вола воша а. Бехачул тІехьагІа городе сакъерда дагалехар царна. Автобуса чу Солопов нахах гІерта а бІеха мотт бувца а волавелар. Автобуса остановке укъе а даьккха, шозза из Іеттар цо гражданина Боржовна. Солоповна из бахьан долаш 4 шу суд яьй.

Укхаза белгалдаккха деза общественни порядок йохаеча наха юкъе производстве дика болх а беш, общественни вахара юкъе хьинаре дакъа а лоацаш, цІагІа безамен Іимерзен а болаш бола нах нийелуш хилар. Царех вар вай лакхехьа вийна парте член хинна Солопов. Цхьабакъда, общественни порядок телхаеш болча шоай болхлошца цІенхаштта къовсам лоаттабац цхьайолча предприятей коллективаша. ХІаьта нагахьа санна бехктокхаме эзача цар дика болх бу яхаш царна тІера бехк баккха гІерташ хул.

1941 шера ваь вола Грозненски мехкІаьтта чакхдоаккхача завода оператор Виктор Анушованович Восканян веха а волаш гор. Грозне Революце проспекта тІа нахах гІийртав, гражданкана Гавриловайна массехказза батах хІама техай. ХІаьта Восканян уголовни бехктокхаме эзача ерригa коллектив оарцагІьяьлар из кІалхара ваккха, дика производственник а дика новкъост а ва из яхаш.

Малараш да дезала юкъе доккхий халахетараш доахар, дезалаш бохабер, кхыдола зуламаш дер. Масала, даиман доккха халахетар, вІашагІлатар. бІеха пхьарч латт ГрозНИИ болхлошта ШараповгІар маран сесаган юкъе. Уж шаккхе а молаш да. Шоай бераштa цхьаккха кхетам лац вар. Шинех цхьа бер — Саша 21 школе 7-ча классе дешаш ва. Из урокаш тІара вувл, цІагІара ведий арахьа лел. Дукха ха йоаццаш из хьалха а волаш бераша чхьагІар лочкъадир.

ЦІагІара хулиганство хала хІама да, улица новкъа, общественни моттиге а цу сахьата яхаро гучадоал порядок толхаеча вехача саго леладер из соцаву. Бакъда цо цІагІа леладер къаьстта кхераме хул дезала а лоалахошта а. Атта хац вайна цо леладер — е лоалахоша хьаьалча е цо цІагІа доккха зулам дича мара ца ховш дус из.

Гудермесе вахаш хиннача, 1955 шера ваьча Озлорбиев Хьасана, нана молаш а сакъердаш а хиларах, цІагІара ведда Грозне а вена, укхаза шийна кхелета берай тІехьа а даьха. 1967 шера 27 апреле Горпищеторга № 17 тика чу къоал дир.

Менна вахарах хулиганал даьнна Іап. Цу тІа гІолла цкъаза нах айп а боах. Масала, Алигоретовски комсий совхоза грузчик Хизроев Абубакар веха а волаш, мотоцикла тІа вагІаш, Наурски станце машиннаькъа йистерча сангар чу кхийтар. Из а цунца хинна ши саг а чІоагІа лозавир.

Менна вахарца къовсам лоаттабу оаха, бехача нахагара материальни гІол доах. партийни, комсомольски, профсоюзни организацеша царех йола материалаш коллективашка ювц, бехкаш ду царна. Бакъда из деррига а кхоачам болаш дац. Цул совгІа ерригa общественность а оарцагІъаккха еза цу къовсама. Даиман менна беха лела нах низагІа дарба а дерг-долаш, къахьегама кхетам а лургболаш цхьан шерагара шин шерага кхаччалца профилакторе ахийта лерхІ. Халкъа сула решенех хьежабергба уж цига. Иштта цига хьожавеш вола саг балхара дІаваккхара дола бахьан а хургда цох. Профилактике цунна дарба деш, кхоабаш леладеш дІадодар хьадоаккхаргда цун алапех, пенсех.

Нагахьа санна профилактике дІавугаш е цига волаш, алкоголик вехача, цунна РСФСР-а Уголовни кодекса 186-ча статьях суд ергья.

ХІанз, советски халкъ Советий Іаьдала 50 шу дизара къахьегама совгІаташца накъадаха кийчлуча хана менна веха леладеш дола гІулакхаш да йиш йолаш дац.

Партийни, комсомольски, профсоюзни организацей, административни органий, ерригача общественностa низаца из дІаяхача замах юхедиса во гІулакх дІадоаккхалургда вайга.

Р. ЖВАЛЮК,
Нохч-ГІалгІай АССР-а общественни порядок лораяра министерства служба отдела начальник.

ВЕЖАРИЙ МЕХКАШКАРА УХА ХОАМАШ

КАГИРХОЙ ДОТТАГІАЛА ШУ

ВАРШАВА. (АПН — Интерпресс). Сийлахь-боккхача Октябра дошо юбилей польски дешархоша белгалдоах «Кагирхой доттагІала шера» гома чу чІоагІа теркамерча гІулакхашца. Цар Іомаю польско-советски доттагІала традицеш, цІаккха а йицлургйоацаш революционни событешен гитлеровски оккупанташта духьал Польшан СССР-и халкъаша цхьана лоаттабаьча мукъадовлара къовсамой белгалъяьхача исторически моттигашка походаш ю. Бераша тІалувц тІемашкa байнача турпалий памятникашта шефал леладелга, польско-советски вошалах йола выставнаши альбомаши кийчъю. Сентябрь бетта Кракове республика къонача граждаший творчески балха мах бергба Октябра 50-гІа шу дизара хетаяьча конкурса жюре.

«Кагирхой доттагІала шера» дешархоша хьалха хиннача партизанашка, польски лаьтта мукъадоахаш хиннача советски тІемахой доакъой командирашка дукха каьхаташ дІа а язду, цар яздераш хьа а ийду. Школаша вІаштІехьдоах Октябрьски революце доакъашхошца, болхлой болама ветеранашца вІашагІбетталулга, эрсийн советскии поэзе а илле а конкурсаш чакхйоах.

Дукха а безам тІауха гІулакхаш шоашкара дага а лувцаш, чакхдоах ши миллион гаргга дешархой юкъе болча Советски Союза доттагІий школьни кружокаш.

ЕКАШ ЛАТТ БОЛГАРЕ КЪОНА ХЬУНАШ

СОФИЯ. (АПН—БИБ). Зизаш, сомий а хьуний а хенаш, комсий бошамаш дукхавзаш хилар — болгарски лаьттан къахьегамхоех йоалла оамал я. Укх тІеххьарча ткъаьх шера республика хьуний аренаш дукха а дукхагІа шеръеннай. Хьунаш егІай 910 эзар гектара тІа. Укх шерарча бІаьсти «хьун кІира» чахкдоакхача юкъагІа (из мехка ерригача округашка чакхдаьккхад) хенаш дегІад 40 эзар гектар хинна ца Іеча майда тІа.

Лакхлуш йоагІа хьун боахама культура. Продуктивность лоха йолчен гІишлош ярга ца ухачен хоташта меттел кердадараш, керттерча даькъе дийхкен корсамен тайпаех дараш дувгІ. ДІаювгІ иштта михаши бІарий гаьнаши а. Къаьстта а уйла тІаухийт хий Іоадеча бассейнашта гонахьа хьу йогІара — хьунаша шозза-кхозза дукхагІа яхийт хий Іоаду моттигаш.

АРАТИЙ ИРАЗ

УЛАН-БАТОР. (АПН—МОНЦАМЭ). Сухэ-Баторски аймака араташа хьайбаш леладераша боккъала а башха керда котало яккхарца гІадбигаб мохк. Планах лерхІаш хинначул 18.300 хьайба дукхагІа кхедаьд цар.

Эггара дукхагІа толамаш даьхад Эрдэнэцагански сомонерча (районерча) юртбоахама объединене членаша. Халкъа Іаьдал долча шерашка из сомон йовзаргйоацаш эргаяьннай. Общественни даьгІе шан дукхагІа ахтуу болча тайпара тоа а яьІ, цига хий а хилийтаа. Хьалдадь нах чуъе керда цІенош.

боахама здаиеш. Аратий вахара юкъе яхай электричество, радио, книжкаш, журналаш. Бераш школе деша дагІа. Кагирхой дешаш ба тайп-тайпарча курсашка. Сомонни центре хьадийллад къабеннараштa дола цІа, цар терко а йоакхо а ю араташа-кооператораша.

«ВЕНГЕРСКАЯ РАПСОДИЯ» ЯХА МАРШРУТ

БУДАПЕШТ. (АПН—МТИ). Укх шерара ахка — Дунен халкъашта юкъера туризма шу сихлуха я ахка. Керда рейсаш йихьай венгерски машиннаькъий расписанена юкъе. Будапешт — Бухарест — Констанца наькъ тІа леларгья «Мамайя» яха масса поезд. «Будапешт—Москва» яха цхьаькха экспресс а я лела йолалургйолаш. Автобусаш лела йолалургья «Венгерская рапсодия» аьнна цІи тиллача маршрутагІа. Ялх денна лаьрхІача цо доазол дехьарча хьаьшашка торо хулийтаргья Дунaя шув йисте гІолла, Матра лоамашта, Бугацки шаьрача арен тІа гІолла чакхбувла. Балатон яхача Іам тІа хила.

ДукхагІа рейсаш ергья Будапештан Венанен юкъе лелача хи кІалхара ткъамаш долча кемаша. Балатоне дукхагІа хургла наХ сакъерда уха катераш.

Венгерски «Малев» яхача авиатранспортни компане доазол дехьарча рейсий дукхал 53-нега дІакхоачаю.

СЕЛХАН — БОЛХЛОЙ, ТАХАН — ИНЖЕНЕРАШ

ПХЕНЬЯН. (АПН корр.). Кансенски болат доаладеча завода болхлоша чІоагІа доттагІал даьд Іилмахошца, конструкторашца, керда техника хьаерашца. Бригадашка, цехашка шерлуш латт рационализаторийи изобретателийи болам, дегІаухаш латт технически уйла, производственни процесс дикагІа вІаштІехьъювлаш, тоалуш латт. Заводе йиллача втуза Іилмахой, хьехархой новкъосталца дукхача болхлоех — техникаш, мастерех — инженераш хиннаб. Териаме да № 3 йола электропишк лелаеча Тин Ын Вона бригада хьакъехьара масал. Укх тІеххьарча ворхІ шера чухьа цу коллектива ерригача членаша шоаш производстве балха боллашехь а инженерий е техникий дипломаш а йоахаш дийшад.

Къахьегама турпал Тин Ын Вон цеха начальникалла вахийтав, хьалха болхло хинна хІанзара инженер-металлург Хэ Ин Хван цеха начальника заместителалла хьожаваьв. Нагахьа санна 1959 шера заводе веррига а 54 инженерно-технически болхло мара хиннавеце, тахан 1250 хинна ца Іеш ба уж.

«УНИВЕРСАЛ» КХАШКА АРАЯЬННАЙ

БЕЛГРАД. (АПН — ТАНЮГ). Белграда юххе уллача 3 мая цІерагІча завода коллективо хьаю хьажкІаш чуийю «Универсал» яха кердача тайпах йола комбайн. Цо ца йойташ хьажкІаш чу а ийю, цунца цхьан ханна уж йокъа а ю. Предприяте арахец кхыча тайпаех йола комбайнаш а. Ахархой дикача машенах лаьрхІа «Универсал».

ЛЕРТТІА САЛОІ

Доккхий декхараш да Советски Іаьдала 50 шу дузача юбилейна накъаболхаш культура болхлошта хьалхашка латтараш. Лакхача боараме хила деза къахьегамхошта деш дола культурни гІулакх. Из дика кхета а деш къахьегаш ба тха, Наурски района культпросветучрежденей болхлой. Къаьстта йоккха терко ю цар кхашка къахьегарий салоІам лерттІа вІаштІехьбаккхара. Хьайбаш леладерий фермашка, кхашкарча сталашка, бригадашка, — лоацца аьлча юртбоахама къахьегамхой болча дІа а ухаш царна тайп-тайпарча темаех лекцеш ешаш, беседаш еш, керда журналаши газеташи дешаш, сакъердаме концерташ увттадеш хул культура учрежденей болхлой. Хьокхаме ба цу хьакъе Калиновски культура ЦІен коллективо бу болх. Кхашкара балхаш доладеннача хана дена къахьегамхошпара къастац цу ЦІен самодеятельни артисташ. Халланза гІулакх ду цар шоай колхозе чуйоагІача хьайбаш леладерий ворхІ хутореча наха. Цул совгІа «Красное знамя» яхача доаллахарча колхоза къахьегамхошта а каст-каста концерташ увттаду.

Белгалдаккха деза духхьала жа лоргараштa гІулакх деш районна ийс агитбригада хилар. Цар къахьегамхошта эшшаш дола гІулакхаш кхоачашлу. Іурра болх дІаболабалалехьа, делкъийна салоІача хана, иштта сарахьа болх беш автолавкаш я. Цу чура шоашта эшшаш дола хІама эца йиш хул къахьегамхой.

Автоклубе чуйоагІача киноустановкаша документальни кинофильмаш хьокх, «Знание» яхача общества районни отделене лектораша сакъердамерча темаех лекцеш еш, беседаш а. Дикалар а балхапара кхоачамбоацараш а гучадоахаш я библиотекай болхлоша арахеца къахьегама листокаш, иштта кх. дІа.

Къахьегамхоша болх беча дІа а ухаш царна гІулакх дарал совгІа сарахьа уж балхара чубаьхкача цар шоашта махетта салаІа йиш хургйолаш вІаштІехьбаьккхаб шоай болх клубай а библиотекай а болхлоша. Каст-каста хул салоІама а тематически а сайренаш, дешара конференцеш. Иштта дукха ха йоаццаш «Советская Россия» совхоза культура ЦІагІа хилар «Уж цІаккха а бицлургбац» яхача темах сайре. Культура ЦІен йоккхача зале чу ца ховшаш селла дукха нах гулбеннабар цига. Укхаза баьхкабар сийлахь-боккхача Дай-мехка тІем тІа дакъа лоацаш хинна нн. Шарабарин, Дьяков, кхыбараш. Цар дийцар вай Даьхен къонгий турпалерча гІулакхех, шоаш баьча тІемах лаьца.

Иштта сакъердаме хул «Калиновский» совхоза клубе, Ищерская яхача станица библиотеке дІахьош йола мероприятеш а. Дика вІаштІехьбаьккхаб шоай болх клуба заведующе Сизов Владимирен библиотека заведующе нов. Чеботареваси. Масала, дика чакхъяьлар дукха ха йоаццаш библиотеке хинна «Ленин хІанз а дийнабарел а дийнагІа ва» яхача темах хинна сайре. «ХІамана сагота воацачох наькъа новкъост хургвац» яха диспут, «Комсаш лелаерий хьалха латта опыт» яха дешара конференци.

Дукха да районни а В. И. Ленина цІерагІча винсовхоза а библиотекаша, цу совхоза клуба а коллективаша беча балхах дувца. ХІаьта лоацца аьлча юртбоахама къахьегамхошта хеттача тайпара салаІа йиш хургйола хьалаш вІаштІехьдаьхад района дукхагІа йолча культура учрежденеша. Цу гІулакхо наьха къахьегамцара безам кхы а совбоакх.

А. МОРОЗОВА,
Наурски районни культура отдела инспектор.

НАІАРАХ ХІАМА ЕТТ ХИМЕ

...Укх тІеххьарча хана йохкаш дукха я цІагІарча гІулакхашта лелаю бытовой аппараташ. Мича хана лелаю уж, пайда мишта эц царех!

Цунна жоп лулга дийхар оаха «Лоадамбоаца эзар хІама» яхача тика бытовой химе отдела заведующегара Лев Борисович Могилевичагара.

— Ераш да тхона каст-каста деш дола массехк хаттар.

ЦІагІарча зунгаташцен чоапилгашцен къовсам мишта лоаттабергба!

— Йохкаш я керда «Дихлофоз» яха геттара чІоагІа средство. Аэрозольни оалаш йолча хІаман чу а йоаллаш йохкеш я из (2—3 атмосферни давлени йола коачал чуйоаллаш баллон я из, кнопка тІатоІаьчул тІехьагІа пульверизатора чура санна пурх беш араух цу чура коачал). Кораши наІараши дІа а къайла кхоачам хиллал пурх бе беза цІагІа, тІаккха цу чу мел йола садоахка хІамаш йовргья. 15 квадратни метр хулача цІагІа обработка яра дукха совгІа — эшашагІа йоацаш 40 секунда пурх банза баргбац.

Цу цІагІа мел йола кхачан продукташ цу юкъа араяха еза.

Неца ца патийтара геттара дика я «Антимоль» яха препарат. Къаьстта шоай тайпарча пластмассови кІопилгашка а йоаллаш я из йохкаш. Зипа барзкъаш дадача шкафа чу е цІагІа Іояхка е хьалоохка еза уж. Препарато «Іормацаш доадаь ца Іеш, неций личинкаш а йоаю. Садоахка хІамаш яйначул тІехьагІа «Антимоль» целлофана юкъе а хьоарчайийя дІаюлл, тІехьагІа юха а пайда эца йиш я цунах.

Комараш, пхьажбуарграш, ювъетта мозий, — чІоагІа новкъа да туристашта. Наькъа ваьнна водаш мишта лорапургва царех!

— Диметилфтолатали рипудинали совнагІа, керда, эффективнегІа йола средстваш араяьннай. Палатка чура комараш йоаяра цу чу пурх бе беза «Дихлофоз» яхача препаратаца. Цул тІехьагІа сатийнна наб е йиш хургья. Цхьаккха комар йоагІаргьяц цу чу.

Барзкъашта тІеханахьарча оагІорахьа «Тайга» яха эмульси тохар пайдана да. Цу гІулакха хІамашта цунца пурх бе беза—15—20 сантиметр гаьнара — кІеззига тІунъяллалца. Садоахка хІамаш дІакъехкаю «Тайга» хьажо. Кулгехи юхьмарехи хьекха мегаргьяц из. ХІаьта, нагахьа санна мел аьлча а из шод йоаллача лордох из хьокхаенна моттиг хуле, цу сахьате шийлача хица йила из.

Геттара дика я керда «ДЭТА» яха коача препарат. Гермеца хьекх из дегІа гучахьарча моттигашта — юхьмарашта, фоарта, кулгашта. Комараш шоана гонахьа хьувзаргья, цхьабакъда, ІотІа-м ховшаргьяц.

Квартирера корий кизгаш дикагІа мишта цІендергда!

— ХІанзалца хьа йовзаш хиннача средствайл — «Нитхинолал», «Светал» — совнагІа хІанз керда препарат я «Сольвита» яхаш. Цунах пайда эца мегаргба корий кизгаш, фаянсови, нигале, сир деьккха пхегІаш цІеньяра.

«Сольвита» аэрозольни распылитела новкъосталца обработка еш йолча тІехен тІа хьокх, тІаккха цу сахьате екъача кІада пахашкаца тІера дІа а йоаккх. Цул тІехьагІа цІаьхха, цІенача пахашкаца къоагае еза кизга Іоакъаш. «Сольвита» сихха йокъалуш хиларах бІаргчача кора Іоакъаш цкъа ца а цІенъеш, хІара бІалгаш къаьсткъаьста цІенделга могаду.

Сов шаръяь къегаш йола мебель цкъа, цхьан хана баьдъерзанза ялац. Фу де деза из хьалхагІа ше хиннача тайпара къахьа хилийтара!

— Цу гІулакха лаьрхІа массехк тайпара средстваш я. Царех я «Полироль», «Блеск», «Искра». Цу тайпарча коачалца пахашк кІезиг дукха йоша а яь, мебела шаьрагІа йолча оагІо тІа гІолла шорттига кхеста а еш хьекха еза. Цу хана кІаьдаш ца хилийтар духьа гермега цхьан метте сеца ха ца яккхийта хьажа деза. Цул тІехьагІа из къаггалца екъа пахашк хьакха еза.

Укх гаргарча хана аэрозольни хІамаш чу а йоаллаш арахецаргйолаш я мебель къоагаю препарат, хІаьта цо, шеко йоаццаш, аттача доаккхаргда шаьръеш йолча дахчан оатхала тІа цхьан боарамагІа из тІаюжилга.

Хана йІоахала ІэжагІлу зипаш а кхыметтел кІадаш а. Шоаш хиннача тайпара юха кІай мишта хулийтаргда уж!

— Цу гІулакха лаьрхІа я № 1 йола универсальни отбеливатель. КІопилга чу йоалла хІама (40 грамм) мелдаьча хин 20 литрана лаьрхІа я. МоллагІча а кІадашта мегаш я из. Молха чутессача хи чу Іочу а дехка дІоахде деза уж. Нейлонах, капронах, зиІах даьрех яь хІамаш 50—60 градусал чІоагІагІа йІоахъе могаяц. КІадаехи гатаехи яьча хІамаша цул лакхагІа хилча а лов температура. Цхьабакъда, молха тесса долча хига кІеджъяккхийта мегаргьяц. Дутташ дола барзкъаш хІара 15—20 минут массаза йоал чура хьал а доахаш дикка хила тоха деза. № 1 йола отбеливатель цу гІулакха геттара дика молха я, цхьабакъда, цунах цхьа кхоачамбоацар доал — сероводорода хьадж йоагІа.

Нагахьа санна хІамаш геттара чІоагІа бІехьенна хиннаяле, керда отбеливатель чутессача хи чу цІаьхка юха йитта еза уж.

Паркетни уй мишта цІенде деза ховш да, хІаьта линолеум е пластика Іотеха уй баьде ца хилийтара фу де деза! Уж къегаргдола хІама де йиш йий!

— Я. Цу гІулакха лаьрхІа массе тайпа мастикаш дукха я. Оаха могаю Московскии Ленинградскии опытно-экспериментальни заводаша арахецаш йола силикон теха мастика. Уйна Іохьокхача хана цо боалоза хьисапе тІоа тІабулл (къоагаду уй). ЦІенача дехкъача уйна гермеца биткъиго тІоа тІабуллаш хьакха еза из, цул тІехьагІа цу сахьате уйна хьекха щетка е электрополотер хьакха еза из къаггалца. ТІабилла боалоза хьисапера тІоа ханал хьалха чІоагІ ца балийтар духьа уйна хьекха мастика 10—15 минут ялалехьа къоагаво еза лакхе йийцача щеткашца.

«Огонек» яха № 22 йола журнал, 1967 шу.

Доазол дехьара

ИЗРАИЛА АГРЕССИ ДІАХО А Ю

БЕЙРУТ, 8 июнь. (ТАСС). Хьаухача информацеша тешал ду тІемаш делга, хьалхара боаккха гІа а лоархІаш, дувцилга йоацаш сопадара хьакъехьа ООН Кхерамзлен Советo юха а дІалехаш дар Израила дІахо а гІожали тийшаболхи а беш, теркалдеш ца хилара.

Израильски бронетанкови бІувои авиацеи агрессиени операцеш ю Суэцки канала оагІонгахьа. Израильски правительства, дунен халкъашта юкъерча бокъон элементарни нормаш гІожа телха а еш, сий доацача а льила, теркал ца деш дут бІу ше дІаболабеннача позицешка тІехьашкабаккхара хьакъехьа дунен общественносто дІалехараш.

Дамаскера хьахойташ махиллара, Кхерамзлен Совета решенел тІехьагІа а израильски командоване дІахо тІагІертта чІоагІа тІемаш даьл, царца Иерусалими Иордане малхбузехьара районаши дІа а лувцаш.

Ассошиэйтед Пресс Агентства Тель-Авивера хьахойт Израила правительства дІалийцача Иорданеи ОАР-и территорешка маларра аьлча тІема губернатораш хьожабаьлга. Цул а совгІа, Израила кхыча мехкашцарча гІулакхий министра М. Даяна селхан ше Тель-Авиве кхыча мехкий корреспонденташта хьалхашка къамаьл деш дІакхайкадаьд Израиль «ерригa Иерусалим шийга йита» дага йолга.

Израила агресси соцаш ца хиларах ІарбиЙ мехкий бІуша къонахчал а долаш духьале ю захватчикашта. Каирски радиос хьахойташ махиллара, город Эльарише египетски подразделенеша чІоагІа оборонительни тІемаш ду. Фронта цхьайолча участкашка египетски доакъоша юхадухьалара атакаш ю.

ГАДОАХАРГ ДАЬ МУКІАРАЛ

ТОКИО. 8 июнь. ТАСС-а корр. В. Зацепина хьахойт:

Японе кхыча мехкашцарча гІулакхий министра Мике парламенте «къоладир» ГІаьнарча Малхбоале США йоккхагІа йола база йола японски Окинава гІайренашка ядерни гера дихьа хилар.

Американски Іаьдалаша дувпарашка диллача, аьлар японски министра, «хета» йиш йолаш да США доалахьа йолча гІайренашка атомни герз долга.

Окинава гІайренашка американски ядерни гера долаш хилара хьакъехьа доккхийча гІулакхаш тІарча японски деятелаша хІанз духхьашха «къоладаь» Іийнадац из. Кхо кІира хьалха министрий кабинета гІулакхашта йолча комиссе заседане ше къамаьл деш, къаман оборона управлене начальника Масудас а гадоахарг мукІарал дир цу гІайренаш тІа «гучогІа» ядерни базаш йолаш хилара.

Окинава гІайренаш тІарча хьала хьакъехьа японски министраша парламенте тела жопаш бІубенна доацаш хилар доашхалу японо-американски кхерамзлен договорах японски правительства Окинаве меттел, Японе ший територе тІа а йолча американски тІема базашта тІахьожам увттабе е инспектировани лелае бокъо йоацаш хиларца.

МАО ЦЗЭ-ДУНА ГРУППА КИТАЕ ЛЕЛАДЕЧА ВІАШАГІХАДАРА ГІУЛАКХЕХ «УНЭН-а» ЯХАР

УЛАН-БАТОР, 8 июнь. (ТАСС). Селхан «Унэн» яхача газето кепатехай кІал «комментатора» кулг а яздаь йола статья. Статья тІа белгалдоах Мао Цзэ-дуна группас, капитализмаца къовсам лоаттабара меттел, марксистско-ленински партешта духьал вошал долча социалистически мехкашта духьал кампани йоаржаяь хилар. Из фуннагІа даь а коммунистически болхлойи партеш вІашагІхоадае, социалистически содружества барт-цхьоагІо толхае гІерт. Машара, демократе, социализма низашта етта а етташ, пекински раскольникаша цунна боккъалдар аьлча империализма, тІема, реакце низашта новкъостал ду.

Статья чакхйоаллаш дІакхайкаду китайски халкъага, китайски коммунисташка хІанз «сийлахь-йоккхача культурни революце» байракха кІал шоашта тІагІертаю Мао Цзэ-дуна группа кагийбуржуазни авантюристически политика дІайоаккхалургхиларахи цІенача дагахьарча шоай доттагІий, империализмана духьаларча, социализма идеалаш котъяхаргахьарча къовсамхой мугІарашка оттаргхиларахи тешам бенна хилар.

10 ИЮНЕ 25 ШУ ДИЗАД ГИТЛЕРОВСКИ ФАШИСТАША ОАКХАРИЙ ХЬИСАПЕ ЛИДИЦЕ ХІАЛАКЬЯЬ

ЛИДИЦЕ. Цу чехословацки юрта цІи даим халкъий дегашка йисай. Наьха цІий Іоьхийта палач Гейдрих 1942 шера мае чехски патриоташа хьалхьаьлла вийначул тІехьагІа фашисташа ерріга а йохаьль, йоагІа Прагера дІа 20 километр гаьна улла маршуш юрт, хІаьта дала оарц доацаш болча бахача наха анхача тайпара низаш дир, бозбир.

СУРТА ТІА: керда юхаметтаоттаяь Лидице. Цу хозача цІенолгий мугІарий айиннача тІа хьалдадь къаьна лаьттанца ІошалбьяьІ Лидице моттигера сийннача.

ЧТК—ТАСС сурт.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный Ленина улица, 11 (3-гІа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. 3-39-11; бехктокхама секретара — 3-34-38; партийни вахарен, культуран, промышленностен отделий—3-42-30; юрта боахамен письмойн отделий—3-42-28.
АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отделов сельского хозяйства и писем — 3-42-28.
«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект 7/84.
Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.
СФ05179 Заказ № 2816.